



# La Host

ANY XIX - Nº 14

FEBRER 2005



¡Abracadabra!



**Nuevo Peugeot 807. Maravillosamente tecnológico.** De entre la niebla y surgiendo de la oscuridad, sale a escena, como de la nada, una aparición: el Peugeot 807. El vehículo que le hará recuperar la magia de la carretera. El único, el inimitable, el monovolumen que permite a toda la familia disfrutar del viaje por igual.

• Pantalla con monitor de LCD en color con formato panorámico compatible con DVD, consola de videojuegos o videocámara.  
• Sistema quickfix que permite poner, mover o quitar de manera instantánea y fácil los asientos. • Climatizador con flujo de aire individualizado, también para las plazas traseras. • Puertas laterales deslizantes eléctricas. • 58 huecos portaobjetos. • Tres techos corredizos eléctricos. • Motores gasolina 2.0 (138 CV), 2.2 (160 CV), 3.0 (208 CV) y Diesel HDI 2.0 (109 CV), 2.2 (130 CV).  
Gama 807: consumo mixto (L/100 km): entre 7,2 y 11,3. Emisiones CO<sub>2</sub> (g/km): entre 189 y 275.

**807**



**PEUGEOT**



Any XIX N<sup>o</sup> 14

Redacció, Administració  
i Publicitat  
Cavallers, 36 CASTELLÓ

#### Equip de Redacció:

Josep Lluís Alè  
Emília Belenguier  
Amàlia Lauterio  
Isabel Parra  
Albert Sanchez-Pantoja  
Vicent Gómez  
Manuel Gómez  
Robert Perez d'Herèdia i Valle  
Lluís Toca  
Ricardo Vicente  
Juan José Breva  
José Vicente Francisco  
Ángel Martínez  
Joan Josep Trilles i Font  
Agustín García  
Vicent J. Escartí  
Joan Agustí i Vicent  
J.J. Pallarés  
Lledó Ferran

#### Portada

Ramón de Lladró

#### Fotos:

Agustín García  
Ricardo Vicente

#### Edició

Host del Castell Vell

#### Coordinació

Albert Sanchez-Pantoja

#### Imprimeix

LOGUI IMPRESSIÓ, S.L.

#### Dipòsit legal

CS n<sup>o</sup> 422-2004

*Aquest llibret s'ha presentat a la convocatòria  
dels premis de la Generalitat Valenciana  
per a la promoció de l'ús del valencià.*

## SUMARI

### SUMARI

5 Salutació

### ARRELS HISTÒRIQUES

- 6 La reina Maria de Montpeller
- 10 700 Aniversari de la Sentència de Torrellas
- 13 Identificat un 5è Alcaid històric
- 15 Antigues unitats de pesos i mesures de Castelló

### CULTURA

- 17 La Biblioteca Valenciana
- 18 Ens han deixat tres homenots de Castelló
- 19 Apunts culturals de l'any 2004
- 21 La Festa d'Elx
- 23 Germà Colon, romanista eminent

### GASTRONOMIA

- 24 X Capítol General de l'Arròs i la Taronja
- 29 Els viatges de la Confraria:  
*La Foz de Morcin, Tolosa, Tafalla, Guijuelo, Alacant,  
Noreña, El Campello, Tudela, Irun, Bergara,  
Fresno de la Vega, Valladolid, Vila Nova de Poiares,  
Donostia (Pintxo), Vilafranca del Penedès, Caldes  
de Malavella, Segovia i València.*

### LA HOST I LA FESTA

- 44 Pregó de la Host
- 44 Himne de la Host
- 45 Activitats de l'any 2004
- 48 Els Alcaids del Castell Vell
- 49 L'Alcaid de l'any 2005
- 51 La Gala dels Alcaids
- 53 La nostra Patrona
- 55 Les Festes de la Magdalena i els seus cartells
- 59 Anècdotes d'un any
- 61 Programa de Festes Magdalena 2005





## SALUTACIÓ

**L**a proximitat de la primavera i, amb ella, la celebració de les festes fundacionals de Castelló, és el moment triat des de ja fa molts anys per a publicar el nostre butlletí "LA HOST".

Com no podia ser altrament, acudim puntuals a la cita (crec que es pot afirmar sense marge d'error que és l'única cosa que fem amb puntualitat) per exposar amb detall una recapitulació completa de la nostra activitat anual.

Novament volem deixar constància de que la nostra història, la nostra gastronomia i la nostra festa són coses que a la gent de la Host ens interessen i -quan cal- ens apassionen, i el millor testimoni d'això són les pàgines que segueixen.

Iniciem un any amb projectes de renovació no exempts de controvèrsia interna, però amb la clara voluntat de tothom de preservar i potenciar l'associació. La Host ha entrat ja en el dinové any de la seua existència i constitueix un patrimoni comú absolutament irrenunciable per a tots els qui en formem part.

Que tinguem bon any, doncs, i que el camí triat ens porte als resultats i consecucions que tots desitgem i que cal fer realitat per a major glòria de la Host.

Josep Lluís Alè i Revest  
Gran Mestre de la Host

# ARRELS HISTÒRIQUES

## LA REINA MARIA DE MONTPELLER



Rafael Dalmau, de la col·lecció Episodis de la història, "Maria de Montpeller". Anem doncs per feina.

En 1174, Guillem de Montpeller casà amb Eudòxia, de Constantinoble, amb la condició que, si d'aquella unió venia fill o filla, aquest heretaria la senyoria de Montpeller, fent-ho jurar a tots els homes de Montpeller majors de 10 anys.

I dut a terme el casament, sembla que fou feliç els primer anys, i nasqué una filla que batejaren amb el nom de Maria. Comencen els problemes en no tenir descendència masculina; l'enyorança de la seua terra, a Eudòxia li agrejà el caràcter. Guillem marxà a la senyoria de Tortosa que ostentava, on s'enamorà d'una dama castellana, Doña Agnès, amb qui es va casar.

Aquest casament mai fou ben vist, tractant-se de ser senyors catòlics. Davant la seua repudiació, Eudòxia recorregué al bisbe de Magalona per la violació del seu matrimoni. Aquest elevà la queixa a Roma però la cosa no prosperà i Guillem arribà a Montpeller amb la nova muller. Eudòxia es retirà al monestir de les religioses d'Anià.

Agnès es féu seua la voluntat de Guillem. La seua intervenció en els negocis d'estat era decisiva i ben aviat decidí allunyar del costat de Guillem a la princesa Maria i amb l'aparença de preocupar-se del seu futur concertà el matrimoni d'aquesta amb tan sol dotze anys, amb Barral (1145-1192),

**D**e Jaume I, s'han escrit moltes pàgines, de son pare, Pere el Catòlic, també, però hi ha una gran desconeguda, de la que sabem molt poc: de la mare del nostre rei Conqueridor, Maria de Montpeller (1182-1213). Aquesta reina no tingué més sort que sa mare, la princesa Eudòxia, filla de l'emperador Manuel de Bizanci. I sembla que la que després seria la nostra reina, Violant d'Hongria, també tingué problemes per ocupar el lloc que li corresponia en la seua cort.

Totes tres dones foren constants en el seu empeny per recuperar el que les pertanyia per herència en favor dels seus fills, davant les maniobres dels seus marits emparats per unes circumstàncies on la dona, millor dit, la princesa, no era més que una moneda de canvi per fer cada vegada més gran els dominis del rei.

Tot i que en el mateix Montpeller, lloc on va nàixer el rei Jaume, poc o res volen saber del rei Pere ni de Maria, he pogut trobar algunes dades en les seues biblioteques, gràcies a Laura Roman, i també he trobat una petita joia, el llibre de

vescomte de Marsella. El matrimoni durà poc temps, el vescomte era vell i xacrós, deixant vídua la seua jove esposa que tornava a sa casa pairal amb la deixa de cinc-cents marcs d'argent. Sembla que tingueren una filla, Barrale de Marsella (1192-1234).

Agnès, allunyà de nou la princesa Maria; ara el pretendent era Bernat, comte de Comenge. Al matrimoni, Bernat de Comenge, cedeix a Maria el castell de Muret amb totes les seues dependències. Assegura la successió del primer fill nascut d'aquest matrimoni i, tot i que siga filla, assegura a aquesta tots els seus béns excepte la vila de Comenge reservada pel fill que havia tingut amb Guillauma de Contors. Del matrimoni hi hagueren dues filles: Matilde, que després es casà amb Sanç de Barra, i Peronella que fou esposa de Cèntul, comte d'Astarac.

En data de novembre de 1202, Guillem de Montpeller, estant malalt, redactà el seu darrer testament com volent redimir-se de la vida desordenada que havia portat. Als fills majors tinguts amb Agnès, deixa al primer, Guillem, la ciutat de Montpeller i els seus castells. Al segon fill, Tomàs, la terra de Paulian amb tots els drets sobre la ciutat de Tortosa, i mil sous per any, que el seu germà gran li passarà així que hagi estat fet cavaller. Als altres fills restants els deixà dues-centes lliures torneses a cadascun.

Mort Guillem, moltes persones honorables de Montpeller, disconformes amb el testament, s'adreçaren a Maria, considerada per elles com a veritable senyora, i li aconsellaren alguna aliança que li donés prou força i autoritat davant la seua madrastra.

A l'any 1203, el rei Pere I de Catalunya i II d'Aragó, havent quedat vidu, rep la proposta dels seus consellers d'un nou casament. Li proposen casar-se amb Maria de Montpeller per engrandir el seu territori amb els drets sobre Tortosa i el senyoriu de Montpeller. El contracte de matrimoni fou establert a la Casa dels Templers a les afores de la ciutat de Montpeller, el 15 de juny de 1204. En aquest contracte s'estipula que allò que els contraents es donen recíprocament, serà, sense divisió de cap mena, per al major dels fills mascles. En cas de no haver-hi fills mascles, anirà a les filles. En cas contrari als pròxims parents. El rei Pere promet que mai desmembrarà cap dels béns que haurà rebut de Maria, i jura damunt dels Sants Evangelis que no es separarà

mai de Maria i no prendrà cap altra muller mentre ella viurà. Queda ben clar que aquest matrimoni no era altre cosa que un afer d'interessos per part del rei.

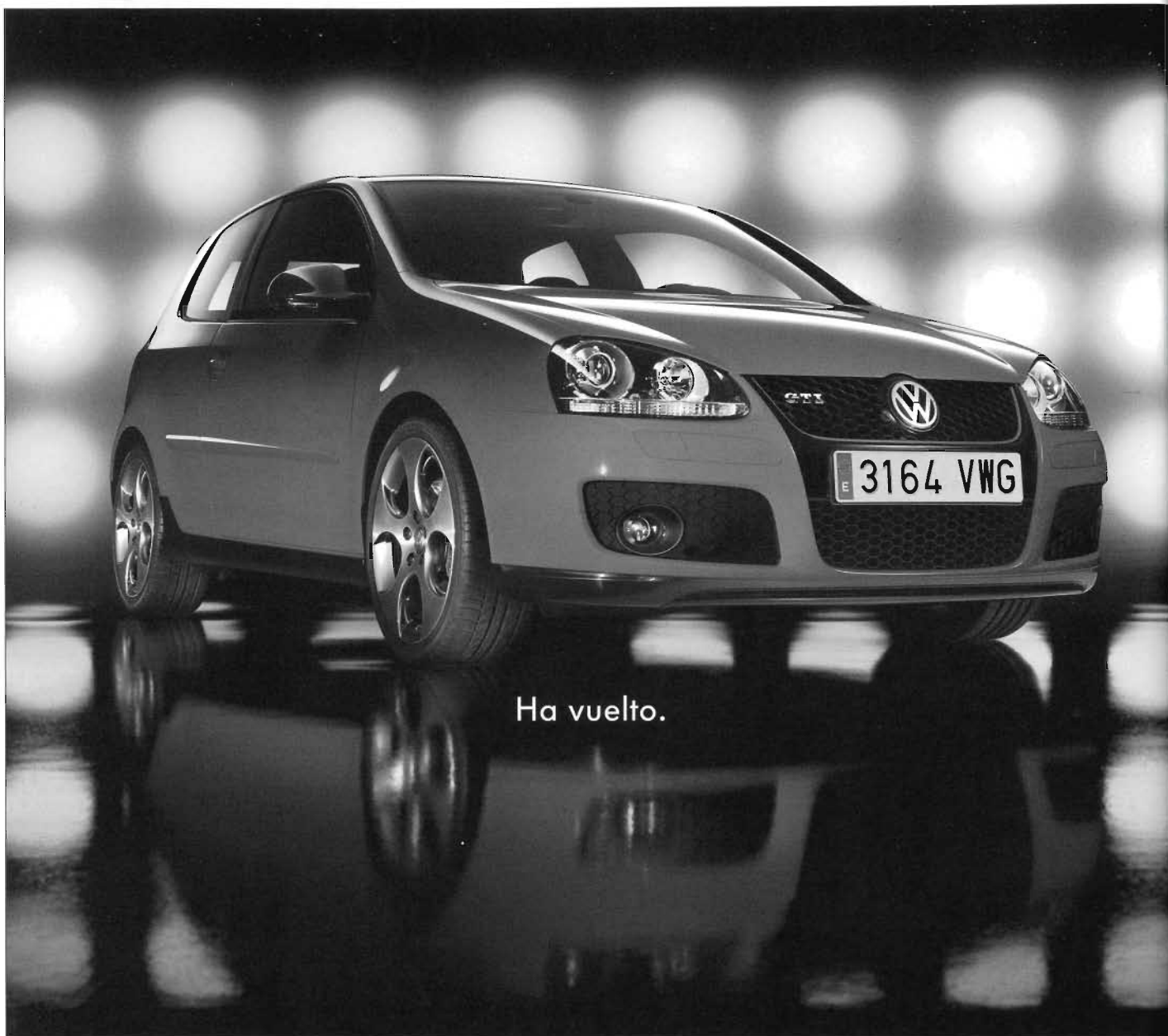
La primera disposició que el rei Pere prengué referent a la ciutat de Montpeller, fou la de retirar a totes les persones que no foren del seu grat, entre les que figuraven Agnès -que es retira a Pesenàs- i els seus partidaris, per evitar intrigues. El 15 d'agost de 1204 aprovà solemnement els estatuts i costums que servien de llei en l'administració de la ciutat i donava poders als dotze cònsols que la governen per a poder fer nous estatuts, així com per emmurallar i fortificar la ciutat. Maria ja és reina d'Aragó, comtessa de Barcelona i senyora de Montpeller.

Poc de temps estigueren junts, ja que el rei Pere marxà a Roma per fer-se coronar, i l'11 de novembre de 1204 es féu feudatari de l'Església. La reina marxà a Cotlliure i en setembre de 1205 donà llum a una xiqueta que es digué Sança, la qual, el rei Pere casà amb el fill major del comte de Tolosa, el futur Ramon VII. Aquest casament fracassà ja que la nena Sança morí molt aviat.

El rei Pere anava guanyant-se antipaties, ja que curt de diners, imposà a Montpeller un nou impost anomenat Huesca. Per poder establir-lo, calia que la reina Maria li féu donació de Montpeller i les seues dependències, a la qual cosa es negava, malgrat les amenaces d'abandonar-la definitivament -es repeteix la història-. La violència és tal que al final aconsellada pels prohoms montpellerins, acordà subscriure la donació; i així cedí al seu marit Montpeller, Llates, Castellnou, Montferrer, Pignan, Castres, Lupià, Frontinyà, Omelàs, amb tots els seus béns presents i futurs. La reina Maria, seguint el consell dels juristes, formulà una protesta on feu present les violències a que havia estat sotmesa per arrencar-li la cessió de Montpeller.

La mort de la petita Sança a Tolosa mentre l'educaven, i l'esperit ambiciós i dominador del comte-rei, foren els que determinaren l'aversion i allunyament que sentiren de manera recíproca el dos esposos.

El rei Pere sofrí dures humiliacions en veure's obligat a acceptar les condicions de pau que li imposaren els seus vassalls rebels de Montpeller, i suportar i mantenir el matrimoni amb Maria. Havia empenyorat als habitants de Montpeller el castell de Llates per setanta cinc mil sous melgaresos, i la ciutat de Montpeller per cent



Ha vuelto.

Aunque muchos pensaban que no podría superarse, lo ha vuelto a hacer. El nuevo motor turbo FSI convierte sus 200 CV de potencia en prestaciones espectaculares y en experiencias difíciles de olvidar. Prepárate a sentirlas. Vuelve el Golf GTI.

**Equipamiento de serie del Nuevo Golf GTI:** motor 2.0 Turbo FSI de 200 CV, suspensión deportiva, llantas de aleación de 17", asientos deportivos GTI, decoración en aluminio, 6 airbags, ESP, faros Bi-Xenon, faros antiniebla, Climatronic bi-zona, radio CD, cargador de 6 CD's, computadora, alarma, espejos plegables eléctricamente, sensor de lluvia...

**Ahora tienes un Golf GTI 3p. por 27.000 €\*.**

**Nuevo Golf GTI**



**Marzá**

Herrero, 34 - Tel. 964 202 100 - 12005 Castellón



mil sous. Per aprovar aquest contracte, els montpellerins exigiren l'aprovació de la reina Maria.

Davant d'aquest malestar, el legat papal Pere de Castellnou emprà tota la seua autoritat per assolir un compromís entre les dues parts en pugna. Obtingué plens poders del rei i dels ciutadans de Montpeller. Així fou com redactaren l'acta que s'intitulà *Compositio inter Regem et Homines Montispessulani*. Quan el compromís s'haurà complert, els comissaris tornaran fidelment els llocs al rei o a la reina si el seu matrimoni subsisteix, i si ells són separats de dret o de fet els tornaran solament a la reina, i si la reina és morta, els restituiran a aquells que de dret pertoqui.

L'any 1207 es produí un acostament entre el rei i la reina la conseqüència del qual fou l'engendrament del rei Jaume, objecte d'una pintoresca història lluny de la normalitat, segons la qual el rei va anar enganyat i a fosques al llit de la reina, pensant que era la seua amistançada, mentre una colla de cavallers, clergues, donzelles i fins i tot dos notaris feien guardia a la cambra del costat i es presentaren al rei com a testimonis quan la cosa va estar consumada. Es més, durant nou mesos després d'allò, la reina estigué acompanyada pels notaris per evitar que algú pogués sospitar que hi havien accedit altres homes. I així fou com nasqué segons la llegenda el nostre Jaume I el Conqueridor. (1208-1276).

L'estada del rei a Montpeller tampoc no fou, aquesta vegada, de gaire durada. La reina i Jaume restaren a Montpeller, mentre el rei Pere atrafegat pels afers polítics, corria per les terres de Catalunya i Aragó. També es veié implicat en la política occitana a conseqüència de la croada albigesa dirigida per Simó de Montfort.

Per tal de guanyar-se el favor del rei Pere, Simó de Montfort li va proposar el casament de la seua filla amb l'infant Jaume, que tenia tres anys. El rei Pere acceptà i no dubtà en arrabassar el petit Jaume del bressol de sa mare. I així a Sant Nazari de Masol, el 27 de gener de 1211, era signat el pacte matrimonial, i lliurat l'infant Jaume a Simó de Montfort, el qual el va instal·lar a Carcassona.

La pau íntima de la reina Maria era alterada ara per l'allunyament del seu fill Jaume. La hostilitat del rei Pere envers la reina Maria es manifestà en tots els ordres, la qual cosa fou



aprofitada pels seus germanastres per intentar treure-li la senyoria de Montpeller, però la reina Maria reaccionà valentament, marxà a Roma i es defensà amb traça i encert davant del papa.

Malgrat l'exhortació del sant Pare, Innocent III per a que el rei Pere acollís la reina Maria com a bon espòs, l'allunyament continuà, amb noves demandes. La reina Maria continuà a Roma fins a la seua mort, en Abril de 1213. En el seu darrer testament del 20 d'abril de 1213, instituí hereu universal el seu fill Jaume, i en substitució d'aquest les seues filles, Matilde i Peronella. Així, ni el rei Pere ni els seus germanastres en van treure profit ja que, morta la reina, restava de manera indiscutible hereu i successor el príncep Jaume.

Cinc mesos després, el 13 de Setembre, morí el rei Pere a la batalla de Muret, a mans dels croats de Simó de Montfort, deixant com a hereu d'Aragó, Catalunya i Montpeller a un infant de 5 anys custodiat pels seus enemics.

Per concloure aquest treball, ho farem amb paraules de Ferran Soldevila: "Muller de tres marits, Maria de Montpeller passà per la terra sense trobar un cor que l'estimés, i no tingué altre ajut que el del papa Innocent III".

*Joan Josep Trilles i Font*

## 700 ANIVERSARI DE LA SENTÈNCIA DE TORRELLAS



**C** en 1304, fa ara justament 700 anys, es va dictar la Sentència Arbitral de Torrellas, que repartia el regne de Múrcia entre les corones catalanoaragonesa i castellana, posant fi a molts anys de controvèrsies i enfrontaments.

Per a clarificar els orígens d'aquesta qüestió cal tornar enrere més d'un segle i mig i explicar que en 1151 es signava el tractat de Tudellén entre el comte de Barcelona i el rei de Castella.

Com a conseqüència d'aquell tractat es bloquejava definitivament l'expansió del regne de Navarra i es delimitaven les àrees d'expansió d'ambdues monarquies sobre Al-Andalus. Segons aquest repartiment corresponien a la corona catalanoaragonesa els regnes de València i Múrcia, però també establia la suprema autoritat feudal d'Alfons VIII de Castella sobre Saragossa i València.

Anys més tard, en 1179, ambdues corones signaven el tractat de Cazola, pel qual el rei castellà renunciava a qualsevol dret sobre Saragossa i València. A canvi s'esrablia el límit d'expansió dels dos reialmes en la línia que va del port de Biar al promontori rocós del penyal d'Ifac.

En 1244 l'infant Alfons de Castella (el futur rei "Savi") pretengué emparar-se de Xàtiva -en flagrant violació a allò pactat- i envaí la Costera i la Canal de Navarrés ocupant Moixent i Ènguera.

Però el monarca catalanoaragonés, Jaume I, reaccionà amb contundència: executà un espia castellà que conspirava a Xàtiva i també a disset traidors enguerins, ultrapassà el port de Biar i conquerí Villena i Saix, arribant fins a Cabdet i Bugarra. L'infant castellà es va veure obligat a negociar i es reuní amb Jaume I a Almisrà, on es va pactar fixar la nova frontera entre els regnes de València i Castella seguint una línia entre Biar i l'embocadura del barranc d'Aigües, límit actual entre els termes de la Vila Joiosa i El Campello.

Vint anys més tard els moros de Múrcia (vassalls de Castella) es van revoltar contra Alfons X i aquest, impotent per a sufocar la rebel·lió, va demanar auxili a Jaume I. L'exèrcit del Conqueridor envaí Múrcia, derrotà els rebels i ocupà el regne en 1265, i el va repoblar i colonitzar amb nous habitants, majoritàriament catalans.. Jaume I va retornar el territori a Castella però la reivindicació dels nous pobladors

-que volien integrar-se a la corona mare- va enfrontar a catalans i castellans fins que la sentència de Torrellas establí el repartiment definitiu.

Va ser Jaume II qui el 17 d'Abril 1296, aprofitant el conflicte dinàstic entre els pretendents a la corona de Castella, atacà el regne de Múrcia: Alacant, Guardamar, Oriola i Cartagena foren ocupades ràpidament i el 19 de Maig capitulava la capital, Múrcia. La campanya durà fins a finals de Juliol, amb la conquesta d'Elx, Crevillent, Monòver, Petrer, Mula, Alhama i Llorca, que practicament completaven l'ocupació del regne.

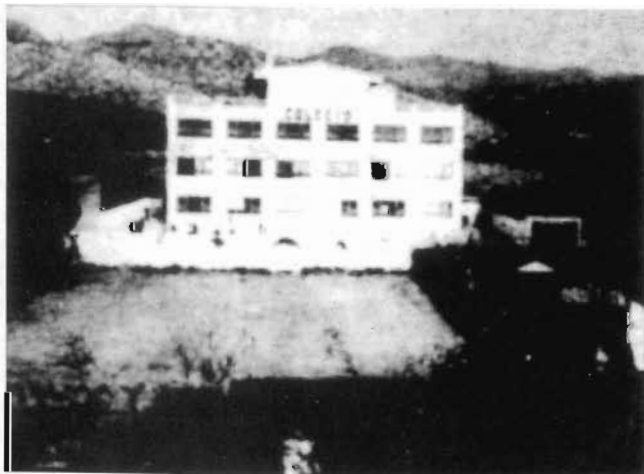
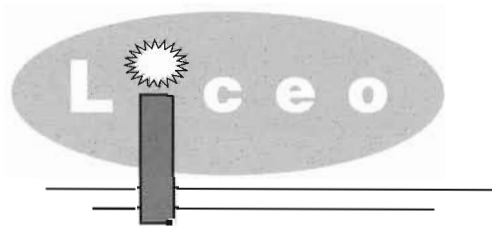
Aleshores es van reproduir els enfrontaments de 1265, però en sentit invers: ara eren els repobladors castellans que s'havien anat instal·lant en anys anteriors els qui reivindicaven la reintegració al seu regne.

Després d'alguns anys d'inestabilitat i litigi, la pau definitiva vingué com a conseqüència del cansament d'ambdues parts i es va confiar la resolució del conflicte a una comissió arbitral presidida pel rei de Portugal.

El 8 d'Agost de 1304 es va dictar a la vila aragonesa de Torrellas la sentència que dividia el regne de Múrcia entre les dues corones enfrontades. La part meridional, amb la capital i el nom del regne, corresponien a Castella, mentre que les comarques del nord, des d'Alacant fins a Oriola, foren atribuïdes a la corona catalanoaragonesa, què pocs anys més tard les anexionà al regne de València.

*Emilia Belenguer*

# COLEGIO COL•LEGI



## **CENTRE CONCERTAT**

- \* ESCOLA INFANTIL
- \* PRIMÀRIA
- \* ESO

## **CENTRO CONCERTADO**

- \* ESCUELA INFANTIL
- \* PRIMARIA
- \* ESO

Tel. 964 398 512 - Fax 964 398 518

Ctra. Nacional, 340 - Km. 74

12560 BENICÀSSIM (CASTELLÓ)

**RICARDO VICENTE CALVO**

**TALLER**

**MECANICO**

**JUVISA DIESEL S.L.**

**SERVICIO FRENÓMETRO  
ALINEACIÓN DIRECCIONES  
RECTIFICADOS TAMBORES**

Ctra. Nal. Valencia-Barcelona, km. 63,9

Tel. 964 21 60 56 - 12006 Castellón

## IDENTIFICAT UN 5<sup>E</sup> ALCAID HISTÒRIC

**E**l Cronista de la Germandat dels Cavallers de la Conquesta i gran amic de la nostra Host, en Robert Perez d'Herèdia i Valle, amb data 3 de Maig de 2004 ens va remetre un documentat estudi-Memorandum que ha realitzat sobre els Alcaids del Castell Vell, prenent com a base la famosa obra "Catàleg de la Documentació relativa a l'Antic Regne de València existent als Registres de la Cancelleria Reial", redactat per J. Ernest Martínez Ferrando, insigne Director durant molts anys de l'Arxiu de la Corona d'Aragó.

En el seu Memorandum, l'amic Robert confirma l'existència dels quatre Alcaids que ja teníem documentats, encara que aporta noves dades que rectifiquen alguna data cronològica i també el fonamentat indici de que el cognom de l'Alcaid Simó de Bonya correspon en realitat a Simó de Borja.

Però la novetat principal que aporta aquest Memorandum és que documenta un 5<sup>e</sup> Alcaid que no coneixíem. Segons els documents del regnat de Pere III d'Aragó, II de Catalunya i I de València, al Tom II, anotació 1464, amb data de 6 de Març de 1281 apareix: "Ordre a Arnau Calaf, Alcaid de Castelló, per que desembargue els bens que Berenguer de Conques posseïa a la vila.- València II Nonas Març MCCXXXI - Reg. 44, Fol. 214".

Apunta Perez d'Herèdia (crec que molt encertadament) que possiblement el plet (ja documentat) de la captura de Francesc Tintoré i la seua esposa sarraina, va comportar el cessament de l'Alcaid Jaume Fivaller, a les darreries de 1280, o bé és que finalitzava el seu període de govern en aquella data.

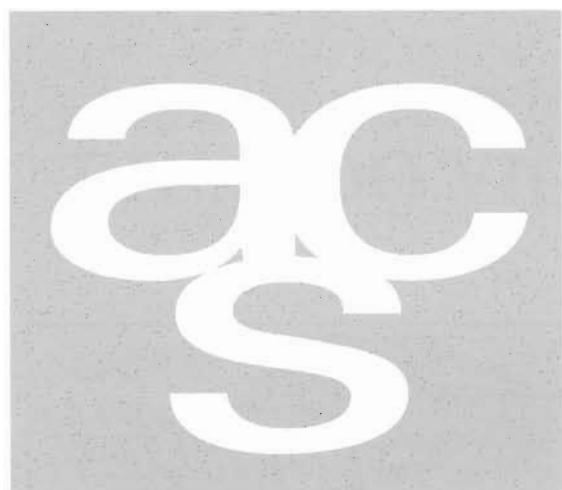
La conseqüència important és que un nou Alcaid, perfectament documentat, passa a formar part i a engrandir la nostra particular dinastia dels Alcaids històrics del Castell Vell.

Agraim i felicitem a l'amic Robert per la seua



troballa, així com també per la resta del seu documentat Memorandum, que inclou igualment 23 personatges històrics que entre 1287 i 1532 van exercir càrrecs com a Batlle o com a Justícia de la ciutat de Castelló, dels quals ens haurem d'ocupar amb més espai i deteniment en una altra ocasió.

*Albert Sanchez-Pantoja*



**AUTO COMERCIO  
SALDUBA, S.L.**

Monasterio San Martín de Cillas, 17

Tlf. 976 42 91 91 Fax: 976 49 22 62

50013 ZARAGOZA

**RECAMBIOS DE AUTOMOCION  
ESPECIALIDAD EN REPUESTO  
DE CAMION Y PLATAFORMA**

**Bendix**



**KNORR  
BREMSE**

**ICER**

**EUROCOM** 

**IADA**

**MONROE**

# ANTIGUES UNITATS DE PESOS I MESURES DE CASTELLÓ

**L'**actual Sistema Mètric Decimal va ser establert a França a finals del segle XVIII i en pocs anys era adoptat per la majoria de països europeus.

La situació anterior a aquesta adopció era confusa i enrevesada, ja que no solament cada país, sinò fins i tot cada comarca usava unitats de mesura pròpies i això obligava a fer complicats càlculs en les operacions comercials entre els diversos territoris.

Els pesos i mesures que enumerem a continuació són els que eren d'ús normal a Castelló al segle XVIII, però amb tota seguretat que el seu origen es remunta a molts anys i fins i tot segles abans.

Les longituds es mesuraven en Pams (0,22 m), Vares (0,906 m) i Llegües (5.572,7 m)

Per a les superfícies hi havia la Vara quadrada (0,821 m<sup>2</sup>) i la Fanecada (831 m<sup>2</sup>) equivalent a

la superfície de terra que es podia sembrar amb una faneca de gra.

Els volums eren mesurats en Vares cúbiques (0,744 m<sup>3</sup>). També s'utilitzava el Càntir (11,27 l.) per a líquids i l'Arrova (12,14 l.) per a olis.

Els àrids es mesuraven en Barxilles (16,6 l.) equivalent a mitja faneca, i en Cafís (12 Barxilles) equivalent a 6 faneques.

La unitat de pes era l'Unça (29,83 g). 12 Unces feien 1 Lliura (0,358 Kg) i 36 Lliures feien 1 Arrova (12,888 Kg).

Però tot això era només a Castelló, perquè si anàvem a València o Alacant, la cosa ja canviava i no diguem res si sortíem del regne i anàvem a Barcelona o a Mallorca.

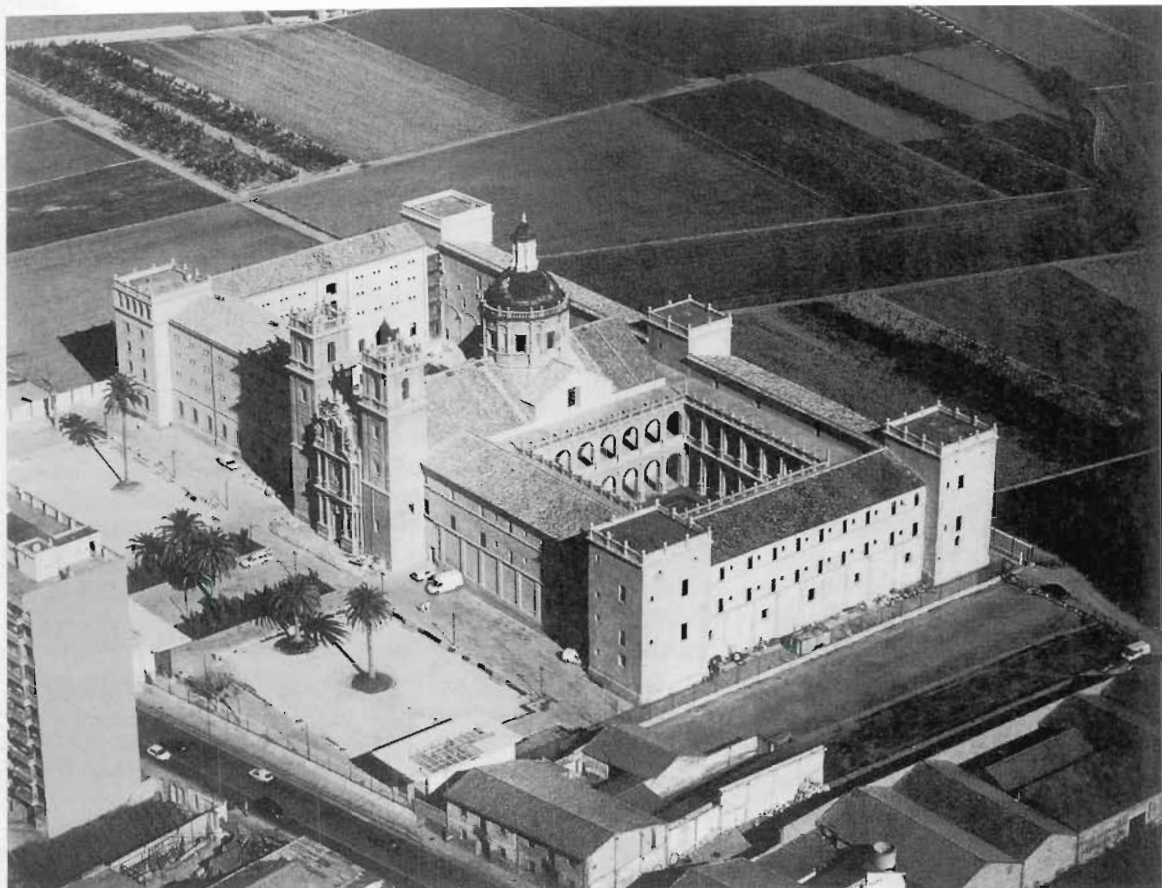
Per a poder comprovar millor les diferències existents, hem confeccionat un quadre comparatiu dels respectius pesos i mesures que s'utilitzaven en l'àmbit estrictament valencià:

MAGNITUD	UNITATS	CASTELLÓ	VALÈNCIA	ALACANT
Longitud	Pam	0,22 m.	0,22 m.	0,22 m.
	Vara	0,906 m.	0,906 m.	0,912 m.
	Llegua	5.572,7 m.	6.036,9 m.	5.555,5 m.
Superfície	Vara quadrada	0,821 m <sup>2</sup> .	0,821 m <sup>2</sup> .	0,832 m <sup>2</sup> .
	Fanecada	831 m <sup>2</sup> .	831,3 m <sup>2</sup> .	-
	Jornal de terra	-	-	4.804,1 m <sup>2</sup> .
Volum	Vara cúbica	0,744 m <sup>3</sup> .	0,744 m <sup>3</sup> .	0,759 m <sup>3</sup> .
	Càntir (per a líquids)	11,27 l.	10,77 l.	11,55 l.
	Arrova (per a oli)	12,14 l.	11,93 l.	-
	Lliura (per a oli)	-	-	0,60 l.
Capacitat	Barxilla (per a àrids)	16,60 l.	16,75 l.	20,755 l.
	Cafís (12 Barxilles)	199,20 l.	201,00 l.	249,30 l.
Pes	Unça	29,83 g.	29,58 g.	44,42 g.
	Lliura (12 Unces)	0,358 Kg.	0,355 Kg.	0,533 Kg.
	Arrova (36 Lliures)	12,888 Kg.	12,78 Kg.	19,188 Kg.

CULTURA







## LA BIBLIOTECA VALENCIANA

**L**a Biblioteca Valenciana és una institució cabdal concebuda com a centre superior bibliotecari de la Generalitat i dipòsit bibliogràfic, adscrit a la Conselleria de Cultura.

Va ser creada pel decret 5/1985 de 8 de Gener i orientada a recuperar i desenvolupar les particularitats de la cultura dels valencians, reunint, conservant i organitzant la producció impresa, sonora i visual relacionada amb el País Valencià i la seua cultura.

Aquesta institució representa també un reconeixement envers alguns benemèrits patricis que han fet donació de fons bibliogràfics, amb la voluntat de que estiguen a l'abast dels valencians i dels estudiosos en general.

Quinze anys van haver de transcórrer des del decret de creació fins a l'obertura al públic de la Biblioteca, degut als treballs de restauració i adaptació de l'antic monestir de Sant Miquel dels Reis (que també va ser presó i escenari de la dura repressió franquista) a la seua nova funció de contenidor de cultura. Provisionalment, aquest

edifici acull dues institucions culturals més: l'Arxiu del Regne de València i l'Acadèmia Valenciana de la Llengua.

Entre els llegats testamentaris de fons bibliogràfics cal remarcar sobretot el de Nicolau Primitiu, de més de 40.000 volums; conté des de manuscrits i incunables fins a obres dels segles XVI al XX. Hi ha també la biblioteca de mossén Josep Espasa, de temàtica religiosa i filosòfica. La d'Emili Muñoz Orts, amb importants fons de literatura i història. És molt remarcable la biblioteca i arxiu personal de Manuel Sanchis Guarner, de temàtica majoritàriament lingüística i filològica, amb interessants edicions dels segles XVII i XVIII provinents del seu oncle, Josep Sanchis i Sivera. Hi és també la biblioteca de Lluís Guarner, de 4.000 volums, i la d'Adolf Pizcueta, de 5.000.

Durant els anys 90 la Biblioteca s'ha vist enriquida amb els fons procedents de diversos intel·lectuals: Josep Ferrer Olmos, Àngels Belda, Guillermina Medrano, Rafael Supervia, Vicent Llorens, Eduard López Chàvarri, Francesc Almela

i Vives, Bas Carbonell, Garcia Forcada, Josep Aibar, Diego Sevilla, Martinez Guerricabeitia, etc.etc. Posseeix també la col·lecció provinent del Dipòsit Legal, amb més de 40.000 títols.

Fora de l'àmbit estrictament bibliogràfic, hi ha la secció d'Hemeroteca, amb premsa valenciana des de 1790 fins avui. Hi han també els importants fons de còmics, postals, fotografies, cartells i material sonor i visual.

La Biblioteca desenvolupa una política dinàmica d'exposicions, publicacions i edició de catàlegs en format de CD. I també d'enorme transcendència és l'aparició i desplegament del projecte BiValDi (Biblioteca Valenciana Digital).

A través d'internet i de la pàgina web de la Biblioteca podem accedir a textos importants, visualitzant-los en el seu format original. Quan

el projecte estarà totalment enllestit, cosa que depèn essencialment de les possibilitats econòmiques, podrem consultar manuscrits, incunables i textos antics sense sortir de casa, només consultant la web de la Biblioteca: <http://bval.cult.gva.es>.

Vist tot el que precedeix, resulta evident que la Biblioteca Valenciana és una plataforma generadora de cultura, base d'una biblioteca nacional i amb unes possibilitats d'actuació pràcticament il·limitades, sempre que pugua comptar amb la deguda atenció dels polítics, vehiculada a través d'uns presupostos generosos que emparen la projecció de les formidables potencialitats d'aquesta institució.

Vicent J. Escartí

## ENS HAN DEIXAT TRES HOMENOTS DE CASTELLÓ

L'any 2004 ha estat malaurat per al petit món cultural castellanenc. La mort de tres homes de la dimensió cultural i cívica de VICENT MARZÀ, TASIO FLORS i PACO VICENT constitueix un enorme trasbals per la pèrdua irreparable que signifiquen.

Però si, a més a més, considerem la dimensió humana d'aquestes tres persones, ens adonarem que la pèrdua és encara molt més dolorosa.

Hem perdut tres amics de tothom, tres pares de família bons (massa bons i tot), tres mestres (cadascú en els àmbits que li eren propis), tres amants de la festa, tres activistes culturals incansables, tres homes del país, d'aquells que saben fer país.

És clar que la pèrdua, tot i ser tan gran, no és total. Ens resta la seua obra. Un llegat molt valuós que tenim el deure de transmetre a les noves generacions de castellanencs, amb la seguretat que amb això els ajudarem a conèixer millor la nostra terra i a estimar-la, com l'estimaven aquests homenots que ara ens han deixat.

Descansen en pau.





**A**l mes de Maig i dins dels actes del XXI Festival de Danses de l'Antiga Corona d'Aragó, es va presentar l'exposició anomenada "Majoria d'edat de la dolçaina i el tabal a les comarques de Castelló".

La mostra, exposada al Centre Cultural Les Aules de la Diputació, aportava interessant informació de les característiques, entorn social i evolució històrica d'aquests instruments tan entranyablement lligats a la nostra música tradicional.



**T**ambé en Maig i igualment al Centre Cultural Les Aules, sota el títol "L'arquologia a Castelló", es van exposar 12 plafons que mostraven l'activitat en el bieni 2002-2003 del SIAP (Servei d'Investigacions Arqueològiques i Prehistòriques, de la Diputació). Els materials exposats corresponen a actuacions de camp al Maestrat, Els Ports, Alt millars, Alt Palància i Plana Alta.

**E**l 8 de Juny, l'escriptor valencià Joan F. Mira va ser proclamat Premi d'Honor de les Lletres Catalanes de l'any 2004, en un brillant acte celebrat al Palau de la Música de Barcelona. Afincat a Castelló des de fa més de 40 anys, Joan Mira és també catedràtic de la Universitat Jaume I i la nostra associació ja va premiar la seua magnífica obra literària nomenant-lo Confrare d'Honor de l'Arròs i la Taronja, l'any 2003.



Joan f. Mira és el cinquè escriptor valencià guardonat amb el Premi d'Honor des que va ser instituit en 1969. L'han precedit: Manuel Sanchis Guarner (1974), Joan Fuster (1975), Vicent Andrés Estellés (1978) i Enric Valor (1987).

La nostra més cordial enhorabona a l'escriptor, professor i amic.



**E**l 20 de Desembre, dia en que s'acomplia el centerari del naixement de Bernar Artola, la Host va descobrir una placa commemorativa a la casa on va viure. Després, al Centre Cultural Les Aules, el professor, filòleg i acadèmic Lluís Meseguer i Pallarés va ser l'encarregat de glossar el perfil humà, la vida i obra del genial poeta.

Todos los Servicios que usted  
y su familia necesitan, están en el

# Nuevo Plan Familiar



Con Seguros de Hogar,  
Decesos y Accidentes



Importantes ventajas,  
interesantes descuentos  
o prácticos regalos



Y además...  
Puede aumentar  
su seguridad  
instalando un sistema  
electrónico de alarmas  
con MAPFRE

**902 136 524**

[www.mapfre.com/mapgen](http://www.mapfre.com/mapgen)



**MAPFRE**  
SEGUROS GENERALES

aseguramos su calidad de vida

## LA FESTA D'ELX

**L**a Festa o Misteri d'Elx és una obra teatral cantada, d'origen medieval, que escenifica la mort, coronació i assumpció al cel de la Mare de Déu. Es representa a la ciutat d'Elx tots els anys, els dies 14 i 15 d'Agost, i també -de forma extraordinària- el 29 i 30 d'Octubre i l'1 de Novembre dels anys parells.

Encara que algun autor remet l'origen de la Festa a l'any 1266, no sembla històricament versemblant aquesta data. Molt més ajustada a la realitat sembla la de 1370 per a les primeres representacions i consta que s'ha representat de forma gairebé ininterrompuda des de finals del segle XV, malgrat la prohibició que va imposar el Concili de Trento a les representacions teatrals a l'interior de les esglésies, de la qual va restar exempt el Misteri d'Elx per butlla del Papa Urbà VIII, en 1632.

Malgrat els canvis experimentats inevitablement amb el pas del temps, tant per la música com per la lletra del drama sacre, els textos (uns dos-cents versos) conserven tota la frescor del català (o valencià) de mitjans del segle XV i, tant pel seu contingut com per la seua extraordinària perduració, constitueix una manifestació cultural única en el seu gènere i com a tal l'ha reconeguda la UNESCO l'any 2001, en declarar-la Patrimoni de la Humanitat.

L'obra es representa a l'església de Santa Maria, és íntegrament cantada i la música polifònica -afegida al segle XVI- és dels autors Joan Ginés, Ribera i Lluís Vic.

L'argument comença amb el desig de morir de la Mare de Déu i l'aparició de l'àngel que li anuncia la propera defunció. Quan la Mare de Déu mor, amb els apòstols congregats al seu voltant, baixen els àngels per recollir-ne l'ànima.

Aleshores es produeix una escena esvalotada (la judiada), quan els jueus volen impedir l'enterrament i -en aproximar-se al cos inanimat- resten com petrificats, es converteixen i són batejats. La part final és la intervenció de la Stma. Trinitat, que corona la Mare de Déu i l'acull al cel en cos i ànima.

El mecanisme de la tramoia és de gran complicació. Comprén el descens de l'àngel dins



d'una magrana i els moviments d'una plataforma en la qual davalla la Trinitat i també el d'un petit altar anomenat "araceli" on s'hi col·loca la imatge de la Mare de Déu voltada d'un cor d'àngels instrumentistes.

El conjunt és espectacular i d'una gran bellesa plàstica i acústica. En resum, tot un alicient (si és que calia) per a visitar la ciutat de les palmeres.

*Amalia Lauterio*

**RECTIFICADOS Y RECAMBIOS**

**LA PLANA, S.L.**



*Nos conocen por la calidad de nuestros productos  
y por la eficacia de nuestro servicio*

Pol. Ronda Sur - C/ Sierra de Irta, Nave 36

Tel. 964 217 888 - Fax 964 215 380

12006 CASTELLÓN

## GERMÀ COLÓN, ROMANISTA EMINENT

**D**ersona de referència obligada en qualsevol manifestació de la romanística internacional, Germà Colón Domènech és una figura de primera línia en l'estudi i investigació de les llengües romàniques, amb particular especialització en la lexicografia i lexicologia del català, l'espanyol i el francès.

Nascut a Castelló en 1928, marxà a Suïssa als 26 anys i des de 1954 fins a la seua jubilació ha impartit classes de filologia romànica a la Universitat de Basel. És conseller de la Société Linguistique Romane, membre de l'Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona, entre 1976 i 1982 va ser president de l'Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes, és membre de l'Institut d'Estudis Catalans, ha estat nomenat doctor honoris causa per les Universitats d'Alacant, València, Jaume I, Autònoma de Barcelona, etc.etc.

En 1978 va publicar "El léxico catalan en la Romania" i un any més tard "La llengua catalana en els seus textos". En col·laboració amb Arcadi Garcia Sanz ha bastit dues obres fonamentals: "Els Furs de València" i el "Llibre del Consolat de Mar". Ha participat en nombrosos congressos internacionals i ha escrit infinitat d'articles sobre temes filològics i lexicogràfics. Ara, jubilat i com a professor emèrit, disposa de més temps lliure per a dedicar-ho a fer tot allò que les obligacions acadèmiques no li permetien abans, i es consagra al que sempre li ha apassionat: l'estudi de les llengües romàniques.

L'any 2001, la Universitat Jaume I ha creat la Fundació Germà Colón Domènech i el fillòleg hi ha fet donació de la seua biblioteca, especialitzada (lògicament) en obres sobre les llengües romàniques. Aquesta Fundació té per objectiu afavorir l'estudi de la filologia romànica i, a tal fi, organitza col·loquis, conferències, cursos d'estiu i edita publicacions especialitzades.

En el món globalitzat que ens ha tocat viure, en que el domini de diversos idiomes és un avantatge, Germà Colón afirma que la millor base per aprendre qualsevol llengua és dominar correctament l'idioma propi: -"De mi sé dir que, gràcies al meu valencià castellanenc, no vaig tenir



massa dificultats en l'aprenentatge lingüístic"-.

Amb tota l'autoritat que li confereixen la seua ingent erudició i la seua formació acadèmica, ha proclamat sempre la unitat de la llengua catalana i, amb ocasió de celebrar-se l'any 2002 el setantè aniversari de las Normes de Castelló, manifestà ben clarament que les reticències valencianes a aquesta unitat eren obra dels polítics i no dels especialistes. -"La ciència i la Universitat tenen les idees molt clares sobre aquest assumpte"-.

Als seus 76 anys, Germà Colón mira cap al futur amb serenitat i quan és interpel·lat sobre l'estat de vitalitat de la llengua, respon: -"Mireu, al segle XVIII ja Antoni de Capmany va declarar que la llengua catalana era un idioma "muerto para la república de las letras". Ha reviscolat, doncs. No sóc gens pessimista, malgrat tot"-.



# GASTRONOMÍA



## X CAPÍTOL GENERAL DE L'ARRÒS I LA TARONJA 5 de Juny de 2004

**C**om l'any passat, van tornar a ser 15 les confraries participants al nostre X Capítol, que es va iniciar el divendres 4 amb la conferència sobre "Gastronomia Mediterranea" pronunciada magistralment pel Dr. Llona Larrauri, seguida d'un animat sopar al nostre Casal, amb participació de les moltes confraries que havien anticipat la seua arribada, en la que el bon arròs, la música i l'amistat van

*Como el año pasado, volvieron a ser 15 las cofradías participantes en nuestro X Capítulo, que se inició el Viernes 4 con la conferencia sobre "Gastronomia Mediterranea" pronunciada magistralmente por el Dr. Llona Larrauri, seguida de una animada cena en nuestro Casal, con participación de las muchas cofradías que habían anticipado su llegada, en la que el buen arroz, la música y la amistad condimentaron una alegre velada..*



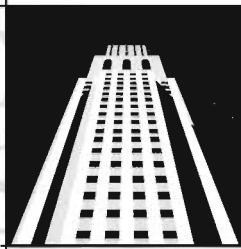


amanir una alegre vetllada.

El dissabte vam sortir de la plaça Major en comitiva cívica precedida per la colla de dolçainers, per anar al Museu d'Art Contemporani, on tingué lloc el solemne acte protocolari, obert pel parlament del Gran Mestre J.L. Alé, seguit de la investidura dels nous Cofrades de Mèrit: Alejandro Garcia, José Falomir, Leopoldo Adanero i M<sup>a</sup> Magdalena Ribeiro Carrito. Els Cofrades d'Honor van ser Amparo Climent Corbin i Ferran Sanchis i Cardona. Clausurà l'acte el Director del Museu i Alcaid de la Host, Sereníssim Sr. En Vicent Farnós de los Santos.

*El Sábado salimos de la plaza Mayor en comitiva cívica precedida por la banda de dulzaineros, para ir al Museo de Arte Contemporaneo, donde tuvo lugar el solemne acto protocolario, abierto con las palabras del Gran Maestro J.L. Alé, seguidas de la investidura de los nuevos Cofrades de Mérito: Alejandro Garcia, José Falomir, Leopoldo Adanero y M<sup>a</sup> Magdalena Ribeiro Carrito. Los Cofrades de Honor fueron Amparo Climent Corbin y Ferran Sanchis i Cardona. Clausuró el acto el Director del Museo y Alcaid de la Host, Serenísimo Sr. D. Vicent Farnós de los Santos.*

*La foto colectiva y un copioso vino de honor ofrecido por la corporación Castelló Cultural que preside el Sr. Farnós, completaron los actos del Museo.*



**PROMOJOMA, S.L.**

*Promoción y venta de pisos*

C/. Poeta Guimerá 3 A, Entlo.

CASTELLÓN

TEL. 964 24 63 77

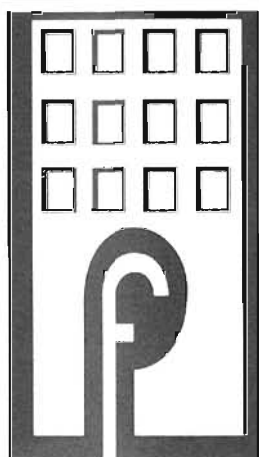


La foto col·lectiva i un copiós vi d'honor, ofert per la corporació Castelló Cultural que presideix el Sr Farnós, van completar els actes del Museu.

El sopar capitolar, un any més, es va fer al "Racó del Port". Va començar amb una exquisida sèrie d'entrants (marca de la casa) i seguí amb ensalada de marisc, rèmol, xai trufat i sorpresa de taronja. Novament una òptima mostra de la nostra gastronomia, perfectament interpretada per Lino i el seu equip, que van ser aclamats unànimement. El café, els caliquenys i la música ballable van completar la festa fins les 4 de la matinada.

*Manuel Gómez*

*La cena capitular, un año mas, se hizo en el "Racó del Port". Comenzó con una exquisita serie de entrantes (marca de la casa) y siguió con ensalada de marisco, codaballo, cordero trufado y sorpresa de naranja. Nuevamente una muestra óptima de nuestra gastronomia, perfectamente interpretada por Lino y su equipo, que fueron aplaudidos unánimemente. El café, los caliquenys y la música bailable completaron la fiesta hasta las 4 de la madrugada.*



# fincas La Plana

[www.fincaslaplana.com](http://www.fincaslaplana.com)

Tel.: 964 23 78 51 - Mayor 79 bajo. Castellón

**Vallehermoso**

C/. Poeta Guimera, 3 A. entlo • 12001 CASTELLÓN • Tel. 964 34 10 39  
[www.vallehermoso.es](http://www.vallehermoso.es) • e-mail: [castellon@vallehermoso.es](mailto:castellon@vallehermoso.es)



## LA FOZ DE MORCÍN

17 de Gener de 2004

### I CAPÍTOL DE LA COFRADIA AMIGOS DE LOS NABOS

**A**rribarem a Astúries a primera hora de la tarda i, després d'una petita gran sesta, vam anar a rodar pel centre d'Oviedo (que cada any està més "GUAPINA"), a fer un sopar senyorívol i a l'hotel a dormir.

Dissabte 16, ja a La Foz de Morcín, concentració de confraries i inauguració d'un monòlit al centre de la vila, commemoratiu de l'agermanament de la confraria local amb la dels Nabos de Portugal. Seguim en processó, acompanyant Sant Antoni, i es celebra la santa missa amenitzada pel cor "Art Senatorum" de Gijón i els gaiters de Villaviciosa. Tot seguit es fa la "Puya del Ramu" (subhasta de productes de l'aldea). I a continuació, l'acte protocolari capitolar, amb participació de 23 confraries (espanyoles, portugueses i franceses), nomenament dels nous confreres numeraris i d'honor, i clausura amb intervenció del cor "Art Senatorum" que interpreta l'himne de la confraria.

Posteriorment marxem cap a Oviedo on, al restaurant La Gruta, sa majestat el Nap va ser el protagonista del següent menú: Paté de "afuega el pitu", tartaleta de mouse de nap, canapé de naps amb seitó, croquetes de naps i pernil, "pote" de naps amb "compango", formarge de "aguega el pitu" de Morcín i "casadielles". Ben amanit amb café, licors i un bon assortit de regals. Realment, podem dir que ens vam sentir autèntics tribuns i senadors romans: uns "COMENABOS".

Gràcies, amics dels naps de La Foz de Morcín.

Agustin Garcia

*Llegamos a Asturias a primera hora de la tarde y, despues de una pequeña gran siesta, fuimos a callejear por el centro de Oviedo (que cada año está mas GUAPINA), a degustar una cena señorial y al hotel a dormir.*

*El Sábado 16, ya en La Foz de Morcín, concentración de cofradías e inauguración de un monolito en el centro de la villa, conmemorativo del hermanamiento de la cofradia local con la de los Nabos de Portugal. Seguimos en procesión, acompañando a San Antonio, y se celebra la santa misa amenizada por el coro "Art Senatorum" de Gijón y los gaiteros de Villaviciosa. Seguidamente se hace la "Puya del Ramu" (subasta de productos de la aldea). Y a continuación, el acto protocolario capitular, con participación de 23 cofradías (españolas, portuguesas y francesas), nombramiento de los nuevos cofrades numerarios y de honor, y clausura con intervención del coro "Art Senatorum" que interpreta el himno de la cofradia.*

*Posteriormente marchamos hacia Oviedo donde, en el restaurante La Gruta, su majestad el Nabo fué el protagonista del siguiente menú: Paté de "afuega el pitu", tartaleta de mouse de nabo, canapé de nabos con anchoa, croquetas de nabos con jamón, pote de nabos con "compango", queso de "agnega el pitu" de Morcín y casadielles. Bien aderezado con café, licores y un buen surtido de regalos. Realmente, podemos decir que nos sentimos auténticos tribunos y senadores romanos: unos COMENABOS.*

*Gracias, amigos de los nabos de La Foz de Morcín.*

## TOLOSA

15 de Febrer de 2004

XV CAPÍTOL DE  
LA ALUBIA DE TOLOSA



am acudir al capítol de l'Alubia de Tolosa, com tots els anys, amb la garantia de passar un fi de setmana magnífic, i malgrat que l'oratge no va ser massa bo (cosa normal en el mes de Febrer per aquelles latituds), sí que vam gaudir de la bona companyia dels nostres amics confreres de Tolosa.

La vespra de la jornada capitolar vam sopar plenterament en una sidreria, com a millor forma de preparar el cos per al que vindria demà.

El Diumenge vam fer la tradicional marxa cívica pels carrers de la ciutat fins a l'església parroquial on, a més de la missa preceptiva, tinguerem el plaer d'escoltar un any més a M<sup>a</sup> Asunción interpretar l'Ave Maria.

Seguidament vam marxar a l'Ajuntament, on tingué lloc l'acte protocolari del XV Capítol de l'Alubia, amb l'exaltació d'aquest producte i la investidura dels nous confreres. Després vam iniciar el recorregut per diverses societats gastronòmiques tolosanes, on vam ser obsequiats amb delícies culinàries pròpies d'aquella terra.

I com a culminació de la jornada, el gran dinar capitolar al Restaurant "El Frontón", on novament tinguerem ocasió de degustar unes saborosíssimes "alubias de Tolosa con todos sus sacramentos", amb un ambient de festa immillorable.

Adela López-Lapuente



*Acudimos al capítulo de la alubia de Tolosa, como todos los años, con la garantía de pasar un fin de semana estupendo, y aunque el tiempo no fue demasiado bueno (cosa normal en el mes de Febrero por aquellas latitudes) sí que disfrutamos de la buena compañía de nuestros amigos confrades de Tolosa.*

*La víspera de la jornada capitular cenamos plenterament en una sidreria, como mejor forma de preparar el cuerpo para lo que vendria mañana.*

*El Domingo participamos en la tradicional marcha cívica por las calles de la ciudad hasta la iglesia parroquial donde, además de la misa preceptiva, tuvimos el placer de escuchar un año más a M<sup>a</sup> Asunción interpretar el Ave Maria.*

*Seguidamente marchamos al Ayuntamiento, donde tuvo lugar el acto protocolario del XV Capítulo de la Alubia, con la exaltación de este producto y la investidura de los nuevos confrades. Después iniciamos el recorrido por diversas sociedades gastronómicas tolosanas, en las que fuimos obsequiados con delicias culinarias propias de aquella tierra.*

*Y como culminación de la jornada, la gran comida capitular en el Restaurante "El Frontón", donde nuevamente tuvimos ocasión de degustar unas sabrosísimas alubias de Tolosa con todos sus sacramentos, con un ambiente de fiesta inmejorable.*

## TAFALLA

29 de Febrer de 2004

XIII CAPÍTOL DE LA  
ORDEN DEL CUETO DIVINO



onada la solvència gastronòmica que caracteritza el Capítol del Cueto Divino, molts dels nostres confreres hi volien assistir i vam noliejar un autobús.

L'arribada a Tafalla va ser enmig d'una copiosa nevada i amb un fred que pelava, cosa que vam solucionar ràpidament anant a fer un sopar consistent a la sidreria Erri Berri. d'Olite. I ja ben entrats en calor, vam tornar a l'hotel a dormir.



El Diumenge va amanèixer ben nevat, cosa que va restar assistència de confraries al Capítol, però no per això deixà d'haver el bon ambient que sempre sap crear el Cuto Divino en les seues celebracions. El tonificant amaiketako va constituir un brillant pròleg del solemne acte capitolar a la Casa de Cultura on, a més de les preceptives investidures dels nous confreres, ens van oferir una magistral actuació de la Coral Tafallesa.

I després de fer la foto col·lectiva de ritual a la plaça Major (on podeu observar que no falta la neu), vam pujar als salons del Restaurant Tubal que, amb la solvència i contundència que l'acrediten, ens subministrà un nou tractament contra el fred i la neu que ens deixà completament entonats. El nostre ex-confrare i amic, Massimo Bertagnoli, que ara oficia en aquella gloriosa cuina, ens acompanyà a la celebració i també compartí amb nosaltres el saborosíssim menú.

I amb la confortable sensació que sempre resta després d'un treball ben fet, vam tornar a l'autobús per a devorar els molts quilòmetres que ens separaven de casa.

*Angel Martínez*



**N**o sé si haurà influït l'any de traspàs o serà cosa de l'onada de fred i neu, però moltes confraries "fixes" han faltat enguany a la cita amb el marisc ibèric de Guijuelo.

El Dissabte, al Restaurant La Amistad, començava la festa amb un sopar informal, amb brou, cigrons, patates revolcones i tot l'imaginable d'En Porc: xoriç, botifarra, sang, pernil, "perrunillas" i, al final, un aguardent de la serra que "ajustava" la temperatura. El ball, perfectament dirigit pel Disc-Jesús, va completar la festa amb els tradicionals jocs de la taronja, la granera i les cadires. Ben de matinada vam anar a dormir.

*Dada la solvencia gastronómica que caracteriza el Capítulo del Cuto Divino, muchos de nuestros cofrades querían asistir y hubimos de fletar un autobús.*

*La llegada a Tafalla fué en medio de una copiosa nevada y con un frío que pelaba, circunstancia que solucionamos rápidamente con una cena consistente en la sidrería Erri Berri de Olite. Y ya bien entrados en calor, volvimos al hotel a dormir.*

*El Domingo amaneció bien nevado, cosa que restó asistencia de cofradías al Capítulo, pero no por eso dejó de haber el buen ambiente que siempre sabe crear el Cuto Divino en sus celebraciones. El tonificante "amaiketako" constituyó un brillante prólogo del solemne acto capitular en la Casa de Cultura donde, además de las preceptivas investiduras de los nuevos cofrades, nos ofrecieron una magistral actuación de la Coral Tafallesa.*

*Y después de hacer la foto de ritual en la plaza Mayor (donde podéis observar que no falta la nieve), subimos a los salones del Restaurante Tubal que, con la solvencia y contundencia que le acreditan, nos suministró un nuevo tratamiento contra el frío y la nieve que nos dejó completamente entonados. Nuestro ex-cofrade y amigo, Massimo Bertagnoli, que ahora oficia en aquella gloriosa cocina, nos acompañó en la celebración y también compartió con nosotros el sabrosísimo menú.*

*Y con la confortable sensación que siempre queda después de un trabajo bien hecho, volvimos al autobús para devorar los muchos kilómetros que nos separaban de casa.*

## GUIJUELO

29 de Febrer de 2004

### VIII CAPÍTOL DEL JAMÓN DE GUIJUELO

*No sé si habrá influido el año bisiesto o será cosa de la ola de frío y nieve, pero muchas cofradías "fijas" han faltado este año a la cita con el marisco ibérico de Guijuelo.*

*El Sábado, en el Restaurante La Amistad, comenzó la fiesta con una cena informal con caldo, garbanzos, patatas revolconas y todo lo imaginable de Don Cerdo: chorizo, morcilla, sangre, jamón, perrunillas y, al final, un aguardiente de la sierra que "ajustaba" la temperatura. El baile, perfectamente dirigido por el Disc-Jesús, completó la fiesta con los tradicionales juegos de la naranja, la escoba y las sillas. Ya bien entrada la madrugada nos fuimos a dormir.*

*A las 10 de la mañana del Domingo, ya volvíamos a hacer los honores a los ibéricos acompañados de café y chocolate con picatostes. Después desfilamos hasta el Ayuntamiento, donde la alcaldesa nos dió la bienvenida y un recuerdo de Guijuelo para cada cofradía. En la plaza presenciamos unos bailes regionales al son de la flauta y el tamboril, para volver posteriormente hacia*

A les 10 del matí del Diumenge ja tornàvem a fer els honors als ibèrics, acompanyats de cafè i xocolata amb picatostes. Després vam desfilar fins l'Ajuntament, on l'alcaldesa ens donà la benvinguda i un record de Guijuelo per a cada confraria. A la plaça vam presenciar uns balls regionals al so de la flauta i el tamborí, per a tornar posteriorment cap al Restaurant, davant del qual es va celebrar el VIII Capítol de la Cofradia del Jamón, seguit de la tradicional matança del porc dirigida per Bernardino i els seus matancers.

Finalment, vam passar al menjador per a fer un dinar suauet a base de *chichas*, *sangre*, *migas*, *lengua*, *jamón ibérico*, *pastel de talentos*, *judiones con sabadiegos* y *plumas de cerdo ibérico*, tot ben regat amb vins de la terra i també de Rioja. Acabat tot això, vam començar amb els 650 Qm. fins a Castelló.

Agustin Garcia

## ALACANT

 27 de Març de 2004 

XXI CAPÍTOL DEL CAU DEL VI



am viatjar el mateix dia del Capítol i vam arribar amb temps suficient per acudir a la concentració de les altres confraries participants a la Casa-Museu dels ninots indultats de les Fogueres de Sant Joan, on es feu l'acte protocolari corresponent a la XXI anyada del Cau del Vi, amb les investidures de nous confreres i el jurament corresponent. Seguidament vam visitar el Museu.

Després, vam anar en marxa cívica per l'Explanada fins al port on, en companyia dels altres confreres, vam prendre un agradable aperitiu amb el que vam fer temps i boca mentre arribava l'hora de la veritat. Al gran dinar capitolar vam fer els honors als plats típics de la terra, amb especial menció per a un excel·lent arròs.

Al vespre, els amics M<sup>a</sup> Luisa i Alfredo ens van convidar a la seua preciosa i antiga finca, on vam passar una estona molt agradable. Capítol a part mereix el celler de la finca, on vam poder tastar uns vins dolços gloriosos voltats d'una col·lecció de tonells entre els que cal remarcar un que conserva la mare del vi Fondillón, de l'any 1.600.

Va ser una vetllada molt cordial, que agraïm molt sincerament als nostres amics de la Confraria germana d'Alacant.

Adela López-Lapiente

*el Restaurante, delante del cual se celebró el VIII Capitulo de la Cofradia del Jamón, seguido de la tradicional matanza del cerdo dirigida por Bernardino y sus matanceros.*

*Finalmente pasamos al comedor para degustar una comida suave a base de chichas, sangre, migas, lengua, jamón ibérico, pastel de talentos, judiones con sabadiegos y plumas de cerdo ibérico, todo bien regado con vinos de la tierra y tambien de Rioja.*

*Acabado todo eso, comenzamos con los 650 Km hacia Castelló.*



*Viajamos el mismo dia del Capitulo y llegamos con tiempo suficiente para acudir a la concentración de las otras cofradias participantes en la Casa-Museo de los "Ninots" indultados de las Hogueras de San Juan, donde se celebró el acto protocolario correspondiente a la XXI añada del Cau del Vi, con las investiduras de nuevos cofrades y el juramento correspondiente. Seguidamente, visitamos el Museo.*

*Después, fuimos en marcha cívica por la Explanada hasta el puerto donde, en compañía de los otros cofrades, tomamos un agradable aperitivo con el que hicimos tiempo y boca mientras llegaba la hora de la verdad.*

*En la gran comida capitular hicimos los honores a los platos típicos de la tierra, con especial mención para un excelente arroz.*

*Por la tarde, los amigos M<sup>a</sup> Luisa y Alfredo nos invitaron a su preciosa y antigua finca, donde pasamos un rato muy agradable. Capitulo aparte merece la bodega de la finca, donde pudimos catar unos vinos dulces gloriosos rodeados de una colección de barricas entre las que merece destacarse una que conserva la madre del vino Fondillón, del año 1.600.*

*Fué una velada muy cordial que agradecemos muy sinceramente a nuestros amigos de la cofradia hermana de Alacant.*



# NOREÑA

24 d'Abril de 2004

XVI CAPÍTOL DE  
LA ORDEN DE SABADIEGO



32 33

**C**om no cal buscar cap pretext per acostar-se al Principado, el Dissabte 24 vam fer cap a Noreña per passar el dia de Sant Marc amb els confreres de l'Orden del Sabadiego, amb la seguretat de passar un cap de setmana inoblidable.

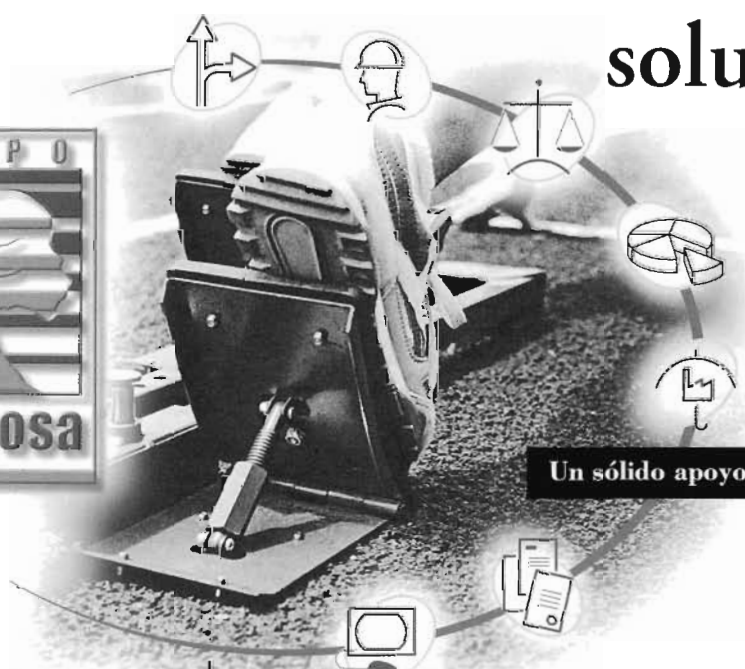
A mitja tarda ens vam reunir al local social de la confraria per a prendre unes sidres marca de la casa i, després, dirigir-nos en solemne processó i acompanyats per la banda de gaites d'Oviedo fins l'església parroquial, on s'oficià la santa missa.

Tot seguit ens vam traslladar a la plaça del temple, per assistir al XVI Gran Capítol del Sabadiego en el que, a més de tres nous confreres de número, es van investir set confreres d'honor

*Como no hace falta buscar ningún pretexto para acercarse al Principado, el Sábado 24 nos encaminamos hacia Noreña para pasar el día de San Marcos con los cofrades de la Orden del Sabadiego, con la seguridad de pasar un fin de semana inolvidable.*

*A media tarde nos reunimos en el local social de la cofradia para tomar unas sidras marca de la casa y, después, dirigimos en solemne procesión y acompañados por la banda de gaites de Oviedo hasta la iglesia parroquial, donde se ofició la santa misa.*

*A continuación nos trasladamos a la plaza del temple para asistir al XVI Gran Capítulo del Sabadiego en el que, además de tres nuevos cofrades de número, se invistió a siete cofrades de honor entre los que nos vienen a la memoria la modelo Blanca Romero,*



## soluciones

ASESORIA - CONSULTORIA  
CORREDURIA DE SEGUROS  
SERVICIOS INFORMÁTICOS

Un sólido apoyo para su empresa.

[www.gesprosa.com](http://www.gesprosa.com)

Mendez Núñez, 21-23 Entlo. - 12002 Castellón - Tel. 964 342 750  
e-mail: [gesprosa@gesprosa.com](mailto:gesprosa@gesprosa.com)

entre els que recordem la model Blanca Romero, el periodista de RNE Antonio Jimenez, el torero Rafael Camino i l'incombustible "Miki", que està "gairebé" com fa 30 anys, quan era el Xic de l'Harmònica.

Finalitzat l'acte solemne i ja més relaxats, vam anar al sempre fidel Restaurant La Fusta per gaudir d'un sopar exquisit, al que no van faltar ni el sabadiego ni la sidra asturiana, abans d'arribar al "lechazo" al forn. Un bon café, una millor sobretaula i un descans sublim que ens va permetre el Diumenge tenir prou temps per anar a dinar a Carrión de los Condes i baixar fins a Palencia i comprovar que cada any està més maca. Des d'allí, retorn directe cap a casa. Fins el proper Capítol, gràcies per la vostra cordial hospitalitat.

*Isabel Parra*

## EL CAMPELLO

24 d'Abri! de 2004

III CAPÍTOL DE  
LA CONFRARIA DEL RAÏM



am arribar al Campello a punt i hora per a la concentració de confraries, davant de l'estació. D'allí vam marxar en comitiva cívica fins a la Casa de Cultura, on ens esperava un aperitiu ben regat amb vins de la D.O. Alacant.

Després ens vam traslladar en autobús a l'hotel "Pueblo Acantilado", situat en la urbanització que porta el mateix "valencianíssim" nom. En el saló de l'hotel tingué lloc l'acte protocolari del III Capítol del Raïm, amb l'entronització dels nous confreres.

Finalitzat l'acte capitolar i després d'un període de descans, vam passar al menjador per a degustar el sopar capitolar, en el que novament els vins de la D.O. Alacant van ser allò més remarcable, amb esment especial per al Fondillon.

Després del reparador descans, vam dedicar el Diumenge a fer turisme i vam visitar Santa Pola, on ens embarcàrem per a fer la travessia fins a l'illa de Nova Tabarca. Allí, vam rocdrrer el poblat, la costa rocallosa i vam visitar el petit museu, per a finalitzar degustant un gloriòs arròs a la marinera.

Al vespre, tornàrem a navegar fins a Santa Pola, des d'on referem el camí cap a casa.

*Emilia Belenguer*

*el periodista de RNE Antonio Jimenez, el torero Rafael Camino y el incombustible "Miki", que está "casi" como hace 30 años, cuando era el Chico de la Armónica.*

*Finalizado el acto solemne y ya mas relajados, fuimos al siempre fiel Restaurante La Fusta para disfrutar de una cena exquisita, en la que no faltaron ni el sabadiego ni la sidra asturiana, hasta llegar al lechazo al horno. Un buen café, una buena sobremesa y un descanso sublime que nos permitió tener suficiente tiempo el Domingo para ir a comer a Carrión de los Condes y bajar hasta Palencia y comprobar que cada año está mas bonita. Desde allí, regreso directo hacia casa. Hasta el próximo Capítulo, gracias por vuestra cordial hospitalidad.*



*Llegamos al Campello a punto y hora para la concentración de confradías, delante de la estación. De allí marchamos en comitiva cívica hasta la Casa de Cultura, donde nos esperaba un aperitivo bien regado con vinos de la D.O. Alacant.*

*Posteriormente nos trasladamos en autobús al hotel Pueblo Acantilado, situado en la urbanización que lleva el mismo "valencianíssimo" nombre. En el salón del hotel se hizo el acto protocolario del III Capítulo del Raïm, con la investidura de los nuevos confreres.*

*Finalizado el acto capitular y después de un periodo de descanso, pasamos al comedor para degustar la cena capitular, en la que nuevamente los vinos de la D.O. Alacant fueron lo mas destacable, con mención especial para el Fondillon.*

*Después del reparador descanso, dedicamos el Domingo a hacer turismo y fuimos a visitar Santa Pola, donde nos embarcamos para hacer la travesía hasta la isla de Nova Tabarca. Allí, recorrimos el poblado, la costa rocosa y visitamos el pequeño museo, para finalizar degustando un glorioso arroz a la marinera.*

*A la tarde, navegamos hasta Santa Pola, desde donde rehicimos el camino a casa.*



## TUDELA

2 de Maig de 2004

### X CAPÍTOL DE LA ORDEN DEL VOLATÍN



oïncidint amb el X Capítol de l'Orden del Volatín, es va celebrar la X Jornada d'Exaltació de la Verdura. A les 10, recepció de confraries a la plaça dels Furs, amb el corresponent aperitiu de benvinguda. En marxa cívica, acompanyats de la banda de música i un grup de dantzaris, vam anar a l'Ajuntament per celebrar l'acte solemne del Capítol General de la Orden del Volatín, amb lliurament del Premi Verdura 2004 i nomenament dels Cavallers d'Honor.

A les 12, missa navarresa a l'església de Sant Jordi, cantada per la coral "Brisas Tudelanas" i, finalment, àpat de germanor a l'Hotel Tudela, amb degustació d'espàrrecs de Navarra, verdures torrades, carxofa de Tudela, creps d'espínacs, anyell amb "cogollos" i ensalada de fruites amb gelat de mandarina i crocanti d'ametlla. Un menú que fa honor als magnífics productes de la Ribera de l'Ebre.

Adela López-Lapuente

*Coincidiendo con el X Capítulo de la Orden del Volatín, se celebró la X Jornada de Exaltación de la Verdura. A las 10, recepción de cofradías en la plaza de los Fueros, con el correspondiente aperitivo de bienvenida. En marcha cívica, acompañados por la banda de música y un grupo de dantzaris, fuimos al Ayuntamiento para celebrar el acto solemne del Capítulo General de la Orden del Volatín, con entrega del Premio Verdura 2004 y nombramiento de los Caballeros de Honor.*

*A las 12, misa navarra en la iglesia de San Jorge, cantada por la coral Brisas Tudelanas y, finalmente, ágape de hermandad en el Hotel Tudela, con degustación de espárragos de Navarra, verduras asadas, alcachofa de Tudela, crepes de espinacas, cordero lechal asado con cogollos y ensalada de frutas con helado de mandarina y crocanti de almendra. Un menú que hace honor a los magníficos productos de la Ribera del Ebro.*

34  35



# AUTO JOFER, S.L.

RECAMBIOS PARA CAMIONES ☎ 964 25 53 77

DISPONEMOS DE TODO TIPO  
DE RECAMBIOS PARA  
SU CAMIÓN Y PLATAFORMA



ACCESO DIRECTO CON SU CAMIÓN



Polígono Industrial Los Cipreses, Nave 8 • 12006 CASTELLÓN  
Teléfono 964 255 377 • Fax 964 244 333 • Móviles: 647 540 246 y 647 540 221

## IRÚN

13 de Juny de 2004

XXV CAPÍTOL DE LA CONFRARIA  
DEL SALMÓN DEL BIDASOA



ls amics de la confraria del Salmón ens van rebre la vespra de la seua jornada capitolar, com és el seu bon costum, amb un deliciós sopar en la seua seu d'Irun.

El Diumenge a les 9,30, amb un dia radiant, vam tornar a la seu de la confraria per a entonar-nos amb una tassa de brou i un vi d'honor.

A les 10,30 i precedits pels txistularis, vam desfilar cap a la parròquia de la Mare de Déu del Juncal. Després de la preceptiva missa, vam continuar fins a la Casa Consistorial on es celebrà el XXV Capítol de la Confraria, amb el cerimonial corresponent i la investidura dels nous confreres d'honor, entre ells M<sup>a</sup> Eugenia Silguero, que els qui la coneixen saben que és un prodigi com a compositora i violoncelista, malgrat la seua extremada joventut.

El dinar de germanor tingué lloc al Restaurant FICOPA, regentat pel nou confrere d'honor Iñaki Izaguirre on, després d'un aperitiu on no va faltar el salmó, vam degustar: nius de salmó amb caviar roig, amanida de llamàntol, rap i "lechazo" al forn. Postres i café. I sense temps per a més ni donar un mínim repós al cos, ens vam acomiadar dels amics allí presents i vam sortir de camí cap a Castelló.

Agustin Garcia



*Los amigos de la Cofradia del Salmón nos recibieron la véspera de su jornada capitular, como es su buena costumbre, con una deliciosa cena en su sede de Irun.*

*El Domingo a las 9.30, con un día radiante, volvimos a la sede de la cofradia para entonarnos con una taza de caldo y un vino de honor.*

*A las 10.30 y precedidos por los txistularis, desfilamos hacia la parroquia de la Virgen del Juncal.*

*Después de la preceptiva misa, continuamos hasta la Casa Consistorial donde se celebró el XXV Capítulo de la Cofradia, con el ceremonial correspondiente y la investidura de los nuevos cofrades de honor, entre ellos M<sup>a</sup> Eugenia Silguero, que los que la conocen saben que es un prodigio como compositora i violoncelista, a pesar de su extremada juventud.*

*La comida de hermandad tuvo lugar en el restaurante FICOPA, regentado por el nuevo cofrade de honor Iñaki Izaguirre donde, después de un aperitivo en el que no faltó el salmón, degustamos: nidos de salmón con caviar rojo, ensalada de bogavante, rape y lechazo al horno. Postre y café. I sin tiempo para mas ni dar el mas mínimo descanso al cuerpo, salimos de camino hacia Castelló.*



o és ja cap novetat que a mitjan de Setembre anem a Bergara per compartir amb els amics del Relleno y Tostón la celebració del seu capítol, i enguany no ha estat l'excepció. Vam arribar el Dissabte 18, després d'una substanciosa escala en Haro, on el cosí Mariano ens va agombolar amb la seua tradicional hospitalitat, i vam pujar al nostre acostumat hotel-caserio (enguany la vaca no hi era), on vam reposar una gloriosa digestió.

A les 19,30 vam baixar a Bergara, on els amics ja ens esperaven per anar a sopar al seu cau "Gure Ametza", amb el bon rotllo de costum.

El Diumenge 19 va començar amb l'acostumada concentració al Frontó Municipal, per cruspir-nos un consistent "amaiketako", i després el ritual capitolar: desfile, missa i nou

## BERGARA

19 de Setembre de 2004

XXV CAPÍTOL DE LA CONFRARIA  
DEL RELLENO Y TOSTÓN

*No es ya ninguna novedad que a mediados de Septiembre vayamos a Bergara para compartir con los amigos del Relleno y Tostón la celebración de su Capítulo, y este año no ha sido la excepción. Llegamos el Sábado 18, después de una substanciosa escala en Haro, donde el primo Mariano nos agasajó con su tradicional hospitalidad, y subimos a nuestro acostumbrado hotel-caserio (este año la vaca no estaba).*

desfile fins al majestuós Ajuntament de Bergara, on es celebrà el Capítol i es feren les investidures dels nous confreres.

Després de la foto col·lectiva a la porta de l'Ajuntament, vam marxar cap al Restaurant Lasa que, un any més, va fer honor al seu ben guanyat prestigi.

Després del copiós aperitiu servit als porxos, el menú oferia: cocktail de cava, amanida de gelatina i pollastre, pastís de fruits del mar, colzet de porc, tarta, biscuit i café. Bons vins i un patxaran insuperable. I, com sempre, només finalitzar el sorteig de regals, vam iniciar el viatge de retorn.

*Emília Belenguer*



*donde reposamos una gloriosa digestión.*

*A las 19.30 bajamos a Bergara, donde los amigos ya nos esperaban para ir a cenar a su cubil "Gure Ametza", con el buen rollo de costumbre.*

*El Domingo 19 comenzó con la acostumbrada concentración en el Frontón Municipal, para engullirnos un consistente "amaiketako", y después el ritual capitular: desfile, misa, nuevo desfile hasta el majestuoso Ayuntamiento de Bergara, donde se celebró el Capítulo y se hicieron las investiduras de los nuevos cofrades.*

*Después de la foto colectiva ante la puerta del Ayuntamiento, marchamos hacia el Restaurante Lasa que, un año mas, hizo honor a su bien ganado prestigio.*

*Después del copioso aperitivo servido en los porches, el menú ofrecía: cocktail de cava, ensalada de gelatina y pollo, pastel de frutos del mar, codillo de cerdo, tarta, bizcocho y café. Buenos vinos y un patxaran insuperable.*

*I, como siempre, nada mas finalizar el sorteo de regalos iniciamos el viaje de regreso.*

# Todo IVECO PEGASO a su disposición en el CONCESIONARIO exclusivo AUTOMOCIÓN LA PISTA S.A. en Castellón



**IVECO**

Ctra. Valencia - Barcelona, Km. 61,7

Tlf.: 964 53 66 88 - Fax 964 53 64 26 - 12550 Almazora

## FRESNO DE LA VEGA

25 de Setembre de 2004

II CAPÍTOL DEL PIMIENTO DEL FRESNO



am fer cap a Fresno de la Vega, un poble encisador entre Lleó i València de Don Juan, per participar al seu II Capítol per primera vegada, i puc assegurar que no serà la última, ja que tot van ser atencions envers totes les confraries que els vam acompanyar aquell dia.

Després d'un breu descans a l'hotel, a les 18 ens vam concentrar tots els assistents a les piscines i vam desfilar fins a la plaça Major, on es va celebrar el Capítol amb participació de tot el poble. El Sr. alcalde ens va obsequiar amb una Metopa, record del Fresno, i després vam ver un passeig pels carrers atapeïts de paraderes on s'exposaven els productes típics de Lleó i on sobresortien per damunt de tot les pebreres roges d'aquella meravellosa Vega (crec que el 90% dels confreres vam comprar la caixa preceptiva).

Des del Fresno, vam anar a València de Don Juan per a gaudir d'un sopar que va començar amb una fantasia de pebrera, llenguado farcit, "lechazo charro", per finalitzar amb uns postres deliciosos de pebrera amb salsa de "Tostadillo" que, dit així, és una incògnita, però als qui vam tenir la sort de menjar-ho no se'ns oblidarà fàcilment.

Després, retorn a Fresno, revetlla popular a la plaça i, cap a les tantes, anar a descansar a l'hotel. Gràcies per la vostra recepció i amistat.

Agustín Garcia

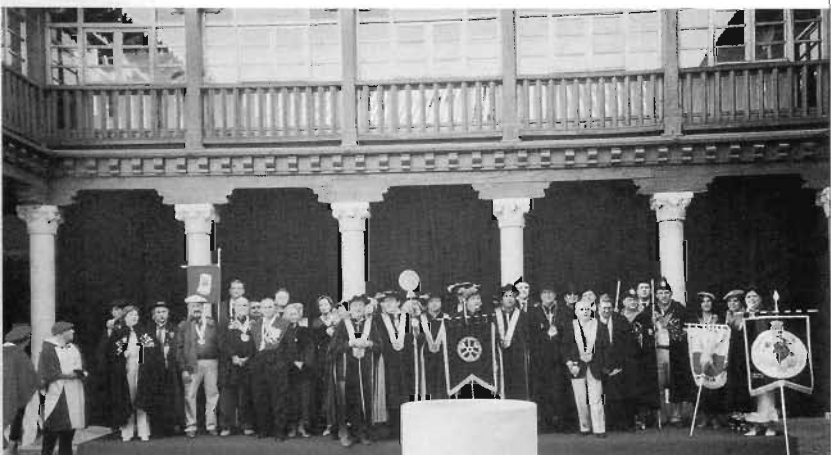


*Nos dirigimos hacia Fresno de la Vega, un pueblo encantador entre León y Valencia de Don Juan, para participar en su II Capítulo por primera vez, y puedo asegurar que no será la última, ya que todo han sido atenciones hacia todas las cofradías que les acompañamos ese día.*

*Después de un breve descanso en el hotel, a las 18 nos concentramos todos los asistentes en las piscinas y desfílamos hasta la plaza Mayor, donde se celebró el Capítulo con participación de todo el pueblo. El Sr. alcalde nos obsequió con una Metopa, recuerdo del Fresno, y después dimos un paseo por las calles abarrotadas de puestos donde estaban expuestos los productos típicos de León, y donde sobresalían por encima de todo los pimientos rojos de esa maravillosa Vega (creo que el 90% de los cofrades compramos la caja preceptiva).*

*Desde el Fresno, nos dirigimos a Valencia de Don Juan para disfrutar de la cena, que comenzó con una fantasia de pimiento, lenguado relleno, lechazo charro, y finalizó con un postre delicioso de pimiento con salsa de tostadillo que, dicho así, es una incògnita, pero a los que tuvimos la suerte de comerlo no se nos olvidará fácilmente.*

*Después, de vuelta a Fresno, verbena popular en la plaza, y sobre las tantes, fuimos a descansar al hotel. Gracias por vuestro recibimiento y amistad.*



## VALLADOLID

2 d'Octubre de 2004

X CAPÍTOL DE LA  
CONFRARIA VINOS Y VIANDAS  
DE CASTILLA Y LEÓN

**D**esprés de dos anys sense poder assistir al Capítol de Vinos y Viandas de Castilla y León, de Valladolid, enguany ens vam poder acostar per acompanyar als meus germans confreres de Pucela....

Ens vam aplegar totes les confraries assistents a la Diputació, on vam ser rebuts al pati central amb un magnífic vi d'honor. Finalitzat el consistent refrigeri, vam anar pel carrer de les Augustes cap a l'església de l'Antigua, per PARTICIPAR (amb MAJÚSCULES) en la Missa celebrada per Emiliano, confrere de Vinos y Viandas i també de l'Arròs i la Taronja. Després de la Missa i en el claustre de la mateixa església, vam assistir a la tradicional "pedrada" oferta pel Restaurant La Solana, també confrere.....

Des d'allí, i ja en autobús, ens vam desplaçar per assistir a l'acte capitolar, amb les corresponents entronitzacions de nous confreres. Va seguir el copios dinar capitolar, però molt ràpidament i per obligacions que aquí no venen al cas, vam enfilar la carretera per a retornar a Castelló.

Agustín Garcia

## VILA NOVA DE POIARES

12 de Setembre de 2004

III CAPÍTOL DE LA  
CONFRARIA DA CHANFANA

**V**am eixir de Castelló el dia 10 per pernoctar a Salamanca, on vam aprofitar per donar un abraç al nostre gran amic Emiliano. Dissabte 11 vam entrar a Portugal i arribàvem a Coimbra a última hora del vespre. Deixàrem l'equipatge a l'hotel i vam continuar fins a Vila Nova de Poiars, on ens va rebre l'alcalde i la presidenta de la Confraria da Chanfana, Sra, Magdalena Ribeiro Carrito, i tot seguit vam fer un bonic recorregut turístic. Com que hi havia una Fira Gastronòmica, vam tastar els plats típics, com un arròs bollit dins de budells de cabra (chanfana). També vam degustar el plat de la confraria: cabra guisada, realment exquisida. De matinada vam tornar a l'hotel a dormir.

El Diumenge, novament a Vila Nova de Poiars, ens vam concentrar a un restaurant totes

*Después de dos años sin poder asistir al capítulo de Vinos y Viandas de Castilla y León, de Valladolid, este año nos pudimos acercar para acompañar a mis hermanos cofrades de Pucela.....*

*Nos reunimos todas las cofradías asistentes en la Diputación, donde fuimos recibidos en el patio central con un magnífico vino de honor. Finalizado el consistente refrigerio, nos encaminamos por la calle de las Augustas hacia la iglesia de la Antigua, para PARTICIPAR (con MAYÚSCULAS) en la Misa celebrada por Emiliano, cofrade de los Vinos y Viandas y también del Arroz y la Naranja. Después de la Misa y en el claustro de la misma iglesia, asistimos a la tradicional pedrada, ofrecida por el Restaurante La Solana, también cofrade.....*

*Desde allí, y ya en autobús, nos desplazamos para asistir al acto capitular, con la correspondiente entronización de los nuevos cofrades. Siguió el copioso almuerzo capitular, pero muy rápidamente y por obligaciones que aquí no vienen al caso, enfilamos la carretera para regresar a Castelló.*



*Salimos de Castelló el día 10 para pernoctar en Salamanca, donde aprovechamos para dar un abrazo a nuestro gran amigo Emiliano. El Sábado 11 entramos en Portugal y llegamos a Coimbra a última hora de la tarde.*

*Dejamos el equipaje en el hotel y seguimos hasta Vila Nova de Poiars, donde nos recibió el alcalde y la presidenta de la Confraria da Chanfana, Sra. Magdalena Ribeiro Carrito, iniciando a continuación*

les confraries participants: 24 portugueses, 1 italiana i 4 espanyoles. Vam ser obsequiats amb productes típics i vam partir en marxa cívica fins a l'Ajuntament per celebrar el solemne Capítol en el què, al costat de dos ministres del govern i altres celebritats, vaig ser nomenat Confrare d'Honor da Chanfana.

En el posterior dinar capitolar, vam degustar diversos plats, amb especial presència de la cabra guisada. Vam completar una agradable jornada amb aquells amics i el Dilluns de matí retornàvem cap a Castelló.

José Luis Alé

*un bonito recorrido turístico. Como había una Feria Gastronómica, probamos los platos típicos, como un arroz cocido dentro de tripa de cabra (chanfana). También degustamos el plato de la cofradía: cabra guisada, realmente exquisita. De madrugada, volvimos al hotel a dormir.*

*El Domingo, nuevamente en Vila Nova de Poiares, nos concentramos en un restaurante todas las cofradías participantes, 24 portuguesas, 1 italiana y 4 españolas.*

*Fuimos obsequiados con productos típicos y partimos en marcha cívica hacia el Ayuntamiento para celebrar el solemne Capítulo en el que, junto a dos ministros del gobierno y otras celebridades, fui nombrado Confrare de Honor da Chanfana.*

*En la posterior comida capitular, degustamos varios platos, con especial presencia de la cabra guisada. Completamos una agradable jornada con aquellos amigos y el Lunes por la mañana regresábamos hacia Castelló.*

## DONOSTIA

10 d'Octubre de 2004

### III CAPÍTOL DE LA CONFRARIA DEL PINTXO DONOSTIARRA

*Los amigos de la cofradía del Pintxo nos recibieron la tarde del Sábado con la agradable sorpresa de una cena a base de "txikiteo" por el barrio de Gros, para degustar una muestra de pintxos exquisitos en TODOS los bares donde estuvimos.*

*El Domingo a las 11, nos fuimos concentrando todos los cofrades en el bar del Hotel Londres, para hacer los honores a un confortable refrigerio. A las 11 se inició el desfile cívico hacia la iglesia de San Vicente, en pleno Casco Viejo, donde asistimos a la santa misa con la maravillosa sorpresa del acompañamiento de gran parte del Orfeón Donostiarra.*

*Finalizado el acto litúrgico, fuimos hasta el Ayuntamiento para celebrar el protocolo capitular, con los parlamentos e investiduras que son de rigor y, desde allí, volvimos al Hotel Londres para participar (como jurado) en la II Cata Internacional de Pintxos. Hay que decir que un total de 15 bares, tanto del Casco Viejo como del barrio de Gros, nos pusieron francamente difícil la decisión final.*

*Y seguidamente comenzó la comida de hermandad, a base de marmitako y pierna de cerdo al horno, con el agradable complemento del sorteo de regalos y un animado baile que hubimos de abandonar mucho antes de lo que deseábamos, para hacer alguna cosa contra los 600 Km largos que nos separaban de Castelló.*

Agustin Garcia

**C**ls amics de la confraria del Pintxo ens van rebre la tarda del Dissabte amb l'agradable sorpresa d'un sopar a base de "txikiteo" pel barri de Gros, per tal de degustar una mostra de pintxos exquisits en TOTS els bars on vam estar.

El Diumenge a les 10, ens vam anar concentrant tots els confreres en el bar de l'Hotel Londres, per fer els honors a un confortable refrigeri. A les 11 s'inicià la desfilada cívica fins a l'església de Sant Vicent, en ple "Casco Viejo", on vam assistir a la santa missa amb la meravellosa sorpresa de l'acompanyament de gran part de l'Orfeó Donostiarra.

Finalitzar l'acte litúrgic, vam anar cap a l'Ajuntament per celebrar el protocol capitolar, amb els parlaments i investidures que són de rigor, i, des d'allí, vam tornar a l'Hotel Londres per a participar (com a jurat) en la II Cata Internacional de Pintxos. Cal dir que un total de 15 bars, tant del "Casco Viejo" com del barri de Gros, ens van posar francament difícil la decissió final.

I tot seguit va començar el dinar de germanor, a base de marmitako i garra de porc al forn, amb l'agradable complement del sorteig de regals i un animat ball que haguérem d'abandonar molt abans del que desitjàvem, per fer alguna cosa contra els 600 Km. llargs que ens separaven de Castelló.







# VILAFRANCA DEL PENEDÈS

29 d'Octubre de 2004

CDXLVIII CAPÍTOL  
DE L'ACADEMIA TASTAVINS  
SANT HUMBERT

40 41

**A**mb ocasió d'aquest capítol, novament ens van acollir les venerables pedres del Museu del Vi de Vilafranca del Penedès, on ens van informar de que els actes capitulars d'enguany es farien al celler Vallformosa i, prèvia explicació topogràfica i viària de la ubicació del nostre objectiu, vam marxar-hi sense més dilació.

La magnífica masia que alberga el celler pren el seu nom de l'ermita romànica de Sta. M<sup>a</sup> de Vallformosa, molt pròxima a les instal·lacions.

Vam visitar el celler, que reuneix alhora les característiques d'un museu i d'una moderna indústria vitivinícola. Quan vam arribar era nit tancada, però és segur que a la llum del dia, aquella grandiosa masia enmig de l'immens mar de vinyes que és el Penedès, deu configurar un paisatge autènticament gloriós.

El solemne acte capitolar va investir acadèmic d'honor al Conseller d'Agricultura i Pesca de la Generalitat de Catalunya, Honorable Sr. Antoni Siurana, a més dels corresponents acadèmics de mèrit i numeraris. Finalitzat el ritual protocolari, es serví un vi d'honor acompanyat d'un substancios aperiitiu.

I com a culminació, vam baixar a la part soterrània del celler i en una gran sala, entre centenars de barriques de roure americà i francès on envelleixen els millors vins del Penedès, van degustar un exquisit menú: cistell de llagostins al cava, melós de xai i patata confitada, i peres caramelitzades amb gelat de torró i xocolata calenta. Els vins, de la casa evidentment, i el cafè van animar un marxós fi de festa amb música de ball, en el que vam participar sense inhibicions.

Albert Sanchez-Pantoja

*Con ocasión de este capítulo, nuevamente nos acogieron las venerables piedras del Museo del Vino de Vilafranca del Penedès, donde nos informaron de que los actos capitulares de este año se harían en la bodega Vallformosa y, previa explicación topográfica y viaria de la ubicación de nuestro objetivo, marchamos hacia allá sin mas dilación.*

*La magnífica masia que alberga la bodega toma su nombre de la ermita románica de Sta. M<sup>a</sup> de Vallformosa, muy próxima a las instalaciones. Visitamos la bodega, que reúne a la vez las características de un museo y de una moderna industria vitivinícola. Cuando llegamos era noche cerrada, pero es seguro que a la luz del día, aquella grandiosa masia enmedio del inmenso mar de viñas que es el Penedès, debe configurar un paisaje auténticamente glorioso.*

*El solemne acto capitular invistió académico de honor al Conseller de Agricultura y Pesca de la Generalitat de Catalunya, Honorable Sr. D. Antoni Siurana, además de los correspondientes académicos de mérito y numerarios. Finalizado el ritual protocolario, se sirvió un vino de honor acompañado de un substancioso aperitivo.*

*Y como culminación, bajamos a la parte subterránea de la bodega y en una gran sala, entre centenares de barricas de roble americano y francés donde envejecen los mejores vinos del Penedès, degustamos un exquisito menú: canastilla de langostinos al cava, meloso de cordero y patata confitada, y peras caramelizadas con helado de turrón y chocolate caliente. Los vinos, de la casa evidentemente, y el café animaron un marchoso fin de fiesta con música de baile, en el que participamos sin inhibiciones.*

# CALDES DE MALAVELLA

20 de Desembre de 2004

IX CAPÍTOL DE LA  
CONFRARIA DE L'AIGUA

**V**am arribar al balneari de Vichy Catalan, a Caldes de Malavella, el Divendres 19 al vespre i hi vam trobar als amics de les diverses confraries de FECOGA que havien arribat el dia abans. Vam



fer un agradable sopar i ferem festa al "karaoke" del balneari.

El Dissabte a les 10, amb l'arribada dels membres de la Confraria amfitriona, es va formar la comitiva cívica que desfilà fins al teatre municipal de Caldes, on tingué lloc l'acte capítol. La mesa presidencial estava integrada per l'alcalde de Caldes, en Miquel Casas, els directius de FECOGA Srs. Nuín i Mokoroa, i el Gran Senyor de les Aigües, en Joan B. Renart. Després dels parlaments de salutació, es va procedir a la investidura dels nous confreres numeraris i d'honor. Finalitzat el Capítol, vam anar a l'església parroquial on la Coral Cantaires de Caldes oferí un selecte concert culminat amb l'Himne de l'Aigua.

Ja de retorn al balneari, on ferem la ritual foto col·lectiva, vam presenciar una exhibició de puntaires i l'atorgament del VIII Premi "Modest Furest i Roca".

A les 14,30 ens serviren un abundós aperitiu que donà pas al dinar capítol, al saló-menjador del balneari, en el que vam degustar: ensalada Vichy Catalan de formatge fresc, fricandó de llagostins Malavella, sorbet Font d'Or de magrana i lloçanet de vedella Les Creus. Els postres, lioneses farcides de mouse de castanya amb xocolata i bunyols de l'Empordà. Els vins, de les D.D.O.O. Alella i Ribera de Duero, cava Parxet i les aigües Vichy Catalan i Font d'Or. Autènticament pantagruèlic i, a més a més, exquisit.

Encara vam fer nit al balneari, inclòs un sopar tonificant i un Barça-Madrid gloriós. Gràcies, amics de la Confraria de l'Aigua, per totes les vostres atencions.

Juan José Breva

*Llegamos al balneario de Vichy Catalan en Caldes de Malavella, el Viernes 19 por la tarde y allí encontramos ya a los amigos de las diversas cofradías de FECOGA, que habían llegado el día antes. Tomamos una agradable cena y fuimos a hacer fiesta al "karaoke" del balneario.*

*El Sábado a las 10, con la llegada de los miembros de la cofradía amfitriona, se formó la comitiva cívica que desfiló hasta el teatro municipal de Caldes, donde tuvo lugar el acto capítol. La mesa presidencial estaba integrada por el alcalde de Caldes, D. Miquel Casas, los directivos de FECOGA Srs. Nuín y Mokoroa, y el Gran Senyor de les Aigües, D. Joan B. Renart. Después de los discursos de salutació, se procedió a la investidura de los nuevos cofrades numerarios y de honor. Finalizado el Capítol, fuimos a la iglesia parroquial donde la Coral Cantaires de Caldes ofreció un selecto concierto culminado con el Himno del Agua.*

*Ya de vuelta al balneario, donde hicimos la ritual foto colectiva, presenciamos una exhibición de bolilleras y el otorgamiento del VIII Premio "Modest Furest i Roca".*

*A las 14,30 nos sirvieron un abundante aperitivo que dió paso a la comida capítol, en el salón-comedor del balneario, en el que degustamos: ensalada Vichy Catalan de queso fresco, fricandó de langostinos Malavella, sorbete Font d'Or de granada y solomillo de ternera Les Creus. El postre, lionesas rellenas de mouse de castaña con chocolate y buñuelos de l'Empordà. Los vinos, de las D.D.O.O. Alella y Ribera de Duero, cava Parxet y las aguas Vichy Catalan y Font d'Or. Autènticamente pantagruèlico y, además, exquisito.*

*Aún hicimos noche en el balneario, incluida una cena tonificante y un Barça-Madrid glorioso. Gracias, amigos de la Cofradía del Agua por todas vuestras atenciones.*

# BAYTRU, S.L.



Pol. Ind. Autopista Sur, Nave 28  
Teléfono 964 25 13 60  
Fax 964 25 13 60  
12006 - CASTELLON

EQUIPOS  
ELECTRICOS

MAGNET  
MARELL

TACOGRAFOS

JAEGER

ALARMAS

VEEDER-ROOT

RADIO-CASSETTS

PIONEER

AIRE  
ACONDICIONADO



REFRIGERACION  
TRANSPORTE

HUBBARD

CALEFACTORES

Webasto

TELEFONIA MOVIL

NOKIA  
Communications Products

# SEGOVIA

15 de Mayo de 2004

SAN ISIDRO LABRADOR

Primer encuentro de cofradías  
gastronómicas de las regiones de España



Tras COVIGA nace FECOES.

A San Isidro muerto le llevaron en un serón, pero no acudimos a Segovia a un funeral sino al nacimiento de la federación de cofradías gastronómicas y vinícolas de las regiones de España.

La ciudad, preciosa como siempre, era ese día aun más atractiva ya que coincidimos con un congreso de tiviriteros. No obstante el ayuntamiento se volcó en nuestro evento y prestó una magnífica colaboración al desarrollo del encuentro de cofradías.

No sin polémica interna nuestra cofradía decide acudir a este encuentro. Entre los numerosos asistentes de más de 30 cofradías se respira un ambiente de expectación y también de discreta ilusión.

Nos reciben en un elegante hotel de la ciudad donde azafatas, secretaríos y fotógrafos realizan su labor.

Desde la presidencia provisional y en presencia de autoridades gastronómicas internacionales se expuso con minuciosidad cada uno de los artículos del estatuto que fue posteriormente criticado y completado por los presentes. Nosotros expusimos las discrepancias que habíamos comentado en nuestra junta y tras 4 horas de arduo trabajo terminamos dando cada uno de los representantes de las diversas cofradías su opinión sobre el tema de creación de la federación. La prensa local y regional tomó la información de todo.

Posteriormente cumplimos con la obligación gastronómica, dando buena cuenta de un cochinitillo al estilo de la tierra. No faltaron cánticos y brindis. Terminamos por fin con un recorrido por las calles de Segovia, donde immortalizamos el evento con las tradicionales fotografías del grupo.

Luís Toca

# VALENCIA

6 de Noviembre de 2004

II Congreso Internacional de  
Cofradías de las Regiones de España

Un nutrido grupo de cofrades (José Luís, Adela, Agustín, Isabel, Luís, Azucena, Juanjo, Angel y Marisa) asistimos el día 6-XI-2004 al Palacio de Congresos de Valencia, donde se celebró el II Congreso Internacional de Cofradías de las Regiones de Europa. Un congreso esperado por todas las cofradías europeas para poner en marcha un sueño en común. Construir Europa desde la gastronomía, la cultura y la amistad entre las Regiones.

La asistencia fue extraordinaria, superando las cuatrocientas personas pertenecientes a más de sesenta cofradías de Francia, Italia, Portugal y España. Fue investido Presidente de Honor de las Cofradías de las Regiones de Europa el Honorable Conseller de Agricultura Pesca y Alimentación D. Juan Manuel Cotino.

Los discursos y ponencias se sucedieron por países durante todo el día, con el común denominador de trabajar conjuntamente para crear una estructura que aglutine todos los valores de las regiones para aprender, degustar productos, defender costumbres arraigadas en el pasado, buscar ayudas para apoyar los fines de las cofradías y estar debidamente organizados.

Antes del almuerzo tuvo lugar una degustación de diferentes y muy variados productos de las respectivas regiones.

Recomendamos visitar la página [www.cofradias.net](http://www.cofradias.net) para una mayor información.

Queremos dejar constancia de nuestro reconocimiento a D. Carlos Martín Cosme, Presidente del Comité Organizador, por su ingente y excelente trabajo y nuestra felicitación por el éxito conseguido.

Hasta el III Congreso en Verona el próximo año; ¡

Angel Martínez



# LA HOST I LA FESTA

## PREGÓ

L'Alcalde d'aquesta Colla  
Gran Mestre de la Host  
té huí la satisfacció  
de fer-nos saber a tots  
que ja el dia és arribat  
de la nostra Magdalena.  
Si, com ja sabem d'antic,  
la festa és cosa de tots,  
ací estem els de la Host  
sempre a punt, al primer crit,  
tant a la taula i al llit  
com al Pregó o a Lledó.

Anar de marxa amb la Host  
no és tan sols anar de festa,  
és recordar la conquesta  
i orígens de Castelló.  
Recordar-ho i celebrar-ho  
sempre a la nostra manera:  
pólvora, música, bous,  
beure i menjar de bandera,  
cercaviles, cavalcades,  
les paelles a Fadrell,  
Romeria, masclètades,  
L'Alcaid del Castell Vell.

Tots treballem a plaer  
Vicentico, Paco Vazquez,  
Massimo, Guardino, Alè  
Gimeno, Ricardo, Angel,  
Alcón, Breva Pallarés,  
Vicent i Manolo Gómez,  
Agustin, Toca i Albert,  
i també totes les dones.

Molta marxa i tradició,  
aquesta és la nostra festa.  
El nostre estendart -com ne-  
el Penó de la Conquesta.  
El bon humor per blasó  
i per a que no se diga  
la nostra alegria siga  
el nostre millor Pregó.

## HIMNE DE LA HOST

La Host del Castell Vell  
és clam de la cultura  
castellonenca, de bona soca,  
és cau de convivència.

L'arròs i la taronja,  
símbols de nostra terra,  
van fer que aquesta colla  
imaginara menjars al seu entorn.

¡Visca la Host del Castell Vell,  
la Confraria de l'Arròs i la Taronja!  
¡Visca la Host del Castell Vell,  
la Confraria de l'Arròs i la Taronja!

Per tal d'aconseguir  
sans objectius, es reuneixen  
aquests amics davant la taula  
a conversar amb tot el cor.


I són històries del poble  
les que renaixen ací  
perquè perduren per sempre  
en ment.

¡Visca la Host del Castell Vell,  
la Confraria de l'Arròs i la Taronja!  
¡Visca la Host del Castell Vell,  
la Confraria de l'Arròs i la Taronja!

¡Cavallers, vergonya! ¡¡Collons!!  
¡Més vergonya! ¡¡Més collons!!

*(lletra i música de Joan Castells)*

# ACTIVITATS DE L'ANY 2004

 om en anys anteriors, el nomenament del nou Alcaid, va significar l'inici de les activitats de l'associació en l'any 2004, un any agitat, amb insistents intents de renovació, amb tensions internes que han deixat seqüeles, però amb voluntat ferma de continuar endavant.



gastronòmic tradicionals. El Dia de l'Alcaid, amb la investidura solemne de Vicent Farnós, va marcar el punt culminant de les festes. Don Ross continuà regalant-nos el paladar amb els seus menús festers i enguany ens va regalar

En Febrer veié la llum el n° 13 del nostre butlletí "LA HOST", amb els acostumats continguts històrics, culturals i festers i amb especial esment de la figura del gran poeta castellanenc Bernat Artola, del naixement del qual s'esdevé ara el centenari.

I l'arribada de Març és tant com dir l'arribada de la Magdalena que, anecdòticament, enguany arribà dues vegades per la coincidència amb la data de les eleccions generals. Lògicament, vam fer la romeria el dia que tocava i la vam repetir una setmana més tard, el dia "oficial". Novament la cattossa de la Host fou part inseparable del Pregó, amb el bon humor i el copiòs abastiment



també una magnífica cafetera. Van tancar la setmana l'Ofrena de Flors a la Patrona i la ritual paella del darrer Diumenge, al restaurant Arropes.

# VIAJES EQUUS

*Ofreciendo siempre las mejores ventajas !!!*

**Novedad!!!** Todo incluido en cruceros en Pullmantur, además anticipa y consigue un 16% de Dto.

Te llevamos **Gratuitamente** desde tu domicilio a los aeropuertos y puertos de Valencia, Barcelona y Madrid.

**Pago Aplazado** sin intereses a 3, 6, 9, 0 12 meses.

**Coches de Lujo**, con conductor, para el día de la boda.

Microbuses y autocares, con capacidad de 7 a 55 plazas, para despedidas a partir de 150 € o para el desplazamiento de invitados.

Con el afán de dar un mejor servicio, **abrimos una nueva oficina con servicio 24 h. los 365 días del año**, situada en la ciudad del Transporte, c/. Holanda, parcela 172, Tel. 964 20 07 36, Tel. 24 h. 807 11 70 80 (0,09 € esta. llamada, 0,31 € de 08:00 a 20:00 h. y 0,25 € de 20:00 a 08:00 h.)

**Informate en cualquiera de nuestras oficinas de cómo conseguir estas ventajas.**

CASTELLÓN C/. Gobernador, 51 - Tel. 964 22 15 54 • C/. Zaragoza, 1 - Tel. 964 24 34 10

VILA-REAL C/. Mayor San Jaime, 52 - Tel. 964 53 55 38

ONDA Plaza Rabal San José, 8 - Tel. 964 60 53 54

BENICARLO C/. Colom, 6 - Tel. 964 47 32 12



Una agradable novetat de les festes d'enguany ha estat el doble guardó obtingut pel nostre llibret: un de la Generalitat per l'ús del valencià (1.100 €) i un altre de la Junta de Festes com a millor llibret de colla (600 €), cosa que no està gens malament.

Al mes de Maig, seguint el que disposa la Llei Orgànica 1/2002 de 22 de Març regulant el Dret d'Associació, vam presentar la corresponent adequació dels Estatuts de la Host a la nova normativa.

Durant l'any 2004 ha continuat l'activitat gastronòmica al casal, cada dimecres, amb els seus complements musicals i guinyoters de costum.

Enguany han causat baixa com a socis de número M<sup>a</sup> Dolores i Pepe Guardino, encara que per la seua condició d'Alcaid continuen estretament lligats a l'associació.

Tampoc el guinyot ni la loteria ens han estat propicis el 2004 però és que, després dels premis del llibret, seria ja demanar massa.....

En Desembre, la Host homenatjà Bernat Artola amb la colocació d'una placa commemorativa a la casa on visqué el poeta i una conferència del



professor Lluís Meseguer al Centre Cultural les Aules, glossant la personalitat, la vida i l'obra poètica. Seguí un vi d'honor al nostre Casal, preparat pels nostres mestres cuiners.

Vam tancar l'any amb l'elecció del nou Alcaid per al 2005, l'amic Manolo Altava, que passa a enriquir la nostra ja notable col·lecció de Sereníssims i a qui desitgem tota classe de satisfaccions en el seu any de regència.

*Lluís Toca*

## ELS ALCAIDS DEL CASTELL VELL

### ALCAIDS HISTÒRICS

- 1249 En Peretó de Fraga
- 1258 En Romeu Martí
- 1266 En Simó de Borja
- 1276 En Jaume Fivaller
- 1281 N'Arnau Calaf

### ALCAIDS MODERNS

- 1988 En Francesc Solsona i Garbí
- 1989 En Vicent Gómez i Nebot
- 1990 N'Enric Ferrero i Maria
- 1991 En Lorenzo Ramírez i Portolés
- 1992 En Josep Pascual i Torres
- 1993 En Porfirio Laguna i Asensi
- 1994 En Jaume Alcón i Simóm
- 1995 En Baltasar Macià i Oliver
- 1996 En Ricardo Vicente i Calvo
- 1997 N'Ignacio Subias i Ruiz de Villa
- 1998 En Víctor Campos i Guinot
- 1999 En José Luís Brevia i Ferrer
- 2000 En Federico García i Moliner
- 2001 En Josep Bellés i Mateu
- 2002 En Josep Guardino i Roca
- 2003 N'Alejandro García i Guinot
- 2004 En Vicent Farnós de los Santos
- 2005 En Manuel G. Altava i Lavall



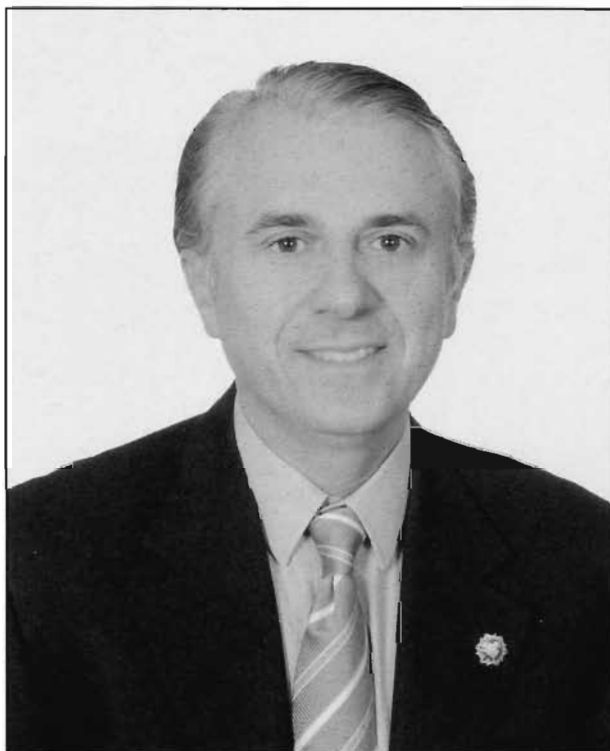


# ALCAID DEL CASTELL VELL 2005

SERENÍSSIM SENYOR

☞ Manuel G. Altava i Lavall ☞

48  49



El nou Alcaid neix el 7 d'Octubre de 1958 al carrer Sant Vicent (cantó a Amadeu I) de Castelló, o siga, "de la soca".

Va cursar els estudis de batxillerat a les Escoles Pies i es va llicenciar en Dret per la Universitat de València.

Posteriorment va aprovar per oposició la plaça de Tècnic de l'Administració en la Diputació Provincial de Castelló i, l'any 1993, va superar les proves per accedir a la carrera judicial. Ha exercit la seua labor judicial a Hellín (Albacete), Vila-real i, posteriorment com a magistrat a Almeria i, actualment, al Jutjat Penal nº 3 de Castelló.

És Professor Associat de l'àrea de Dret Processal de la Universitat Jaume I.

El dia 12 de gener de 1996 va llegir la seua tesi doctoral en Dret Processal Civil, amb la

qualificació d'apte cum laude per unanimitat.

És Acadèmic Corresponent de la Reial Acadèmia de Jurisprudència i Legislació (Institut d'Espanya) i Acadèmic Numerari de la Molt Il·lustre Acadèmia Mundial de Ciències, Tecnologia, Educació i Humanitats.

Ha publicat diverses monografies, així com articles jurídics i ha pronunciat distintes conferències sobre temes jurídics.

En l'àmbit de les tradicions castellonenques ha estat Clavari i Perot de les festes de la Mare de Déu del Lledó i secretari de la Junta de Govern.

En les festes de Castelló, és soci de la Colla del Rei Barbut des dels seus inicis i està integrat en altres associacions culturals de la ciutat. I, des d'ara, és també Sereníssim Senyor Alcaid del Castell Vell.





**F**idel a la seua cita anual, la Gala dels Alcaids tornà a congregar als salons del Casino Antic a la gent de la Host i als seus amics per procedir al preceptiu relleu del Sereníssim Senyor del Castell Vell. Van assistir a la nostra celebració el nou alcalde de la ciutat, Sr. Fabra i el tinent d'alcalde, Sr. Moliner.

Enguany, l'epidèmia de grip i algunes altres indisposicions puntuals van ocasionar un bon grapat d'absències de darrera hora, però això no fou obstacle per a que la cinquantena de persones que allí ens vam aplegar configurarem aquest "ambient de Gala" que tots coneixem tan bé des de fa molts anys.

El guió del ritual es va anar desgranant amb la precisió acostumada: Recepció, foto de l'escala, ofrena de flors, entrants amb cava, sopar, salutació i resum de l'any, comiat de l'Alcaid Farnós, lectura de l'acta de nomenament, parlament del Gran Mestre, paraules del nou Alcaid i lliurament dels premis anuals, en forma del

tradicional molló quilomètric que fa justícia als 12480 Qm fets per Agustín enguany.

De tot el que allí es va fer i es va dir, vull remarcar, com a punt més important i transcendent, la promesa del nou Alcaid d'implicació, col·laboració i treball en favor de la Host i de tot el que la Host significa. Es tracta de tota una declaració d'intencions que ve a confirmar el que l'Alcaid Farnós ja havia manifestat uns minuts abans: "Manolo Altava serà un dels grans Alcaids de la Host". Moltes gràcies, Sereníssim, i benvingut a la Host.

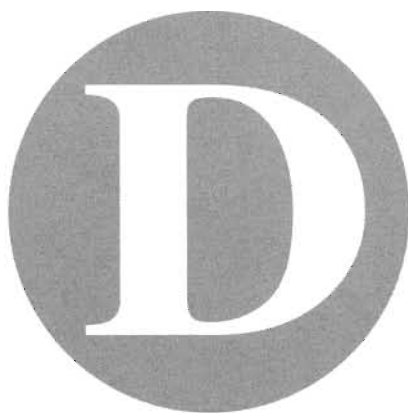
Estem tots, doncs, d'enhorabona i sembla que -un any més- l'hem encertat de ple, com no podia ser altrament.....

No cal dir que, com és costum des de fa divuit anys (i esperem que així continuarà), la barra lliure i la marxosa música de ball van propiciar que la festa s'allargués fins a les hores petites de la matinada.



# DECORACIONES

JOSE VICENTE FRANCISCO BALAGUER



LENCERIA DE HOGAR  
AJUARES SELECTOS

C/. O'Donnell, 5 - Tel. 964 20 99 12 - CASTELLON



## LA NOSTRA PATRONA

Com Cinto Verdaguer a tramuntana  
he volgut a ma terra hui tornar,  
ai!, Mare Lledonera de la Plana,  
fes-me reviute al calor de la llar!.

Cansat de rodolar pel món, volia,  
al falagat ombriu, pelegrí vell,  
del Lledoner festiu, quina ambrosia!,  
feliç reposar com al niu l'ocell;

Cansat de rodolar pel món hi torne;  
retrobaré l'enyor del Lledó Ver?:  
vell pelegrí la Serenata entone  
a la Mare del nostre Lledoner!.

*Mn. Vicent Gimeno i Estornell*



# RESTAURANTE ROSANGEL'S

**"El Arte del buen comer"**

*2 Menus diarios*

*Salones para banquetes,  
Bodas y Comuniones,  
local climatizado para 250 personas.*



Polígono Pullman - Teléfono 964 21 42 79 - CASTELLÓN



- Inyección Diesel
- Reparación de Turbos
- Reparación Ventiladores
- Reparación Bombas Caterpillar
- Reparación Bombas Maquinaria O.P.
- Reparación Bombas Bosch VP44-Common Rail

**HNOS. ORENGA**

Ciudad del Transporte - C/ Luxemburgo 49 B - 12006 CASTELLÓN

Telf. 964 20 85 33 - Fax 964 25 34 11

# LES FESTES DE LA MAGDALENA EN ELS SEUS CARTELLS

**L**a relació entre la festa i el cartell que l'anuncia és cosa que vé de molt antic, ja que hi ha referències de la seua existència en les antigues civilitzacions d'Egipte, Grècia i Roma.

El cartell, poc més o menys tal com el coneixem ara, apareix gràcies a la invenció de la xilografia i, sobretot, de la impremta, cap a l'any 1450. Les festes populars i la publicitat comercial van ser els temes de preferent protagonisme en l'activitat cartellera.

Al segle XIX, amb l'invent de la litografia, es perfecciona notablement la impressió i s'arriba a uns extraordinaris nivells de qualitat pel fet de dedicar-s'hi els millors artistes: Chéret, Manet, Toulous-Lautrec, etc.

A casa nostra el cartell prén importància amb l'inici del segle XX: artistes com Ramon Casas, Adrià Gual i els valencians Pasqual Capuz, Josep Segrelles i Josep Renau, van ser cartellistes acreditats.

I amb això arribem ja a 1945, quan les nostres Festes de la Magdalena adopten la configuració actual i el seu cartell anunciador acompanya puntualment cada edició i, des de bon inici, compleix a bastament el seu paper utilitari de comunicació de masses i esdevé un àmbit de creació en el qual els artistes castellonencs tenen el repte anual de plasmar l'esperit de la festa en un cartell que resulte atractiu per a la gent del carrer, a base de simplicitat, força suggestiva i originalitat, en dosis variables segons la inspiració de cadascú.

Amb caràcter general, podem dir que en les realitzacions dels primers anys de cartells magdaleners, la tònica general és d'un decorativisme cromàtic que, a partir dels anys 60, comença a donar pas a una major concreció i força de síntesi, encara que en cada època hi ha hagut un poc de tot.

Els artistes han donat sempre gran importància al colorit (element determinant per a la bona visió del cartell en la distància), així com a la distribució i composició dels elements que integren el conjunt.

Aquests elements, al llarg dels 60 anys transcorreguts, han estat bàsicament quatre: la gaiata (en les seues variades formes), la indumentària típica festera, l'escut de la ciutat i la ermita de la Magdalena, estan presents en la gran majoria dels cartells. Hi han altres elements que apareixen més de tard en tard, però també de forma repetida, com són per exemple: la canya, el rotllo, les flors, la dolçaina, el tabalet, la torre campanar (el "fadri"), la campana, els focs d'artifici,

el cavall, etc.etc.

És precisament la presència d'aquests elements que hem enumerat la que d'una manera més explícita identifica les Festes de la Magdalena amb el seu cartell anunciador.

Un altre aspecte ben suggerent de l'evolució de la festa està constituït per les llegendes que figuren als cartells.

Entre 1945 i 1961 figura invariablement: "FERIA Y FIESTAS DE LA MAGDALENA", dies, mes, any i "CASTELLÓN DE LA PLANA" (o bé "CASTELLÓN" a seques). Cal observar que en 1952 s'afegeix la inscripció "VII CENTENARI DE LA FUNDACIÓ DE LA CIUTAT 1252-1952".

Entre els anys 1961 i 1973 s'afegeix la postil·la "FIESTAS DE LA LUZ", en un aparent intent de diferenciació respecte d'altres celebracions festeres.

I entre 1967 i 1977 encara s'afegeix una altra especificació: "FIESTAS DE INTERÉS TURÍSTICO", en clara operació de recerca i captura del visitant forani.

La llegenda "FERIA Y FIESTAS DE LA MAGDALENA" es simplifica entre 1963 i 1973, restant en la forma "FERIA DE LA MAGDALENA". I encara es simplifica més entre els anys 1974 i 1977, quan només resta "MAGDALENA - (any)". En 1978 es torna a



**COMERCIAL**

**TRAMOTOR, S. A.**

**REPUESTOS VEHICULOS INDUSTRIALES  
HIDRAULICA - FRENOS**

Cuadra Lairón, 40 - Ciudad del Transporte  
Tels. 964 21 74 75 - 964 21 77 79 • Fax 964 25 51 69  
12006 CASTELLON  
[tramotor@terra.es](mailto:tramotor@terra.es)



reemplaçar, ara per "FIESTAS DE LA MAGDALENA", fins a 1994. En 1995, coincidint amb el 50 aniversari, s'incorpora amb caràcter extraordinari la llegenda "50 ANIVERSARI. MAGDALENA 1945-1995" i es retorna a la fórmula original: "FIRA I FESTES DE LA MAGDALENA", que ja es manté fins a l'actualitat sense variacions.

A partir de 1981, amb l'arribada de la democràcia als ajuntaments, la llengua pròpia de Castelló passa a ser també llengua pròpia de la festa i, en conseqüència, els cartells comencen a fer-se invariablement en valencià.

Els cartells corresponents als anys 2002 i 2003 incorporen el nou logotip amb la llegenda: "FUNDACIÓ MUNICIPAL DE FESTES. JUNTA DE FESTES DE CASTELLÓ".

L'any 2002, amb caràcter extraordinari, s'incorpora al cartell l'anagrama del 750 aniversari de la fundació de la ciutat.

Pel que respecta als pintors i cartellistes que han vist premiats els seus cartells en les successives edicions, no exposarem ací la relació exhaustiva per evidents raons de manca d'espai, però sí considerem d'interès esmentar els artistes que han estat guardonats de forma reiterada.

Comencem amb F. Peris Sales, premiat en 1947,



49, 52 i 57. Segueixen J. Gimeno (1954 i 58), Tasio (1956 i 73), Ballester Fraga (1964 i 81), J. Dualde (1967 i 68), Beltran (1970 i 74), Agost (1975 i 77), Lorenzo (1980, 86 i 89), F. Membrado (1985 i 88), Domènec Morera (1993 i 94), Antonio Escoin (1998 i 2000) i Jesús Amable Gil Altava (2002 i 03).

El cartell anunciador ha esdevingut un element consubstancial de les festes magdaleneres, testimoni fidel i excepcional de la seua evolució i del seu progrés i popularitat.

És per això que considero molt encertada la iniciativa de la Junta de Festes d'editar cada any el cartell premiat en format postal, cosa que facilita fer-ne una deliciosa col·lecció en miniatura que constitueix una autèntica mostra d'art fester en estat pur i que permet fer un recorregut virtual de gran bellesa plàstica al llarg de la història, ja sexagenària, de les nostres entranyables Festes de la Magdalena.

*Albert Sanchez-Pantoja*





**AUTOMECANICA LEVANTE**

**RECAMBIOS Y ACCESORIOS DEL AUTOMOVIL  
MAQUINARIA Y EQUIPAMIENTO PARA TALLERES**



**AUTOMECANICA LEVANTE**

Centro Empresarial La Plana  
C/. Almogàvers, Nave 1  
Tel. 964 244 725 - Fax 964 257 136  
e-mail: [info@automecanicalevante.com](mailto:info@automecanicalevante.com)  
12550 **ALMAZORA**

**AUTOMECANICA VILA-REAL**

Pol. Ind. A la Plana, n.º 20  
Teléfono 964 538 383  
Fax 964 538 424  
12540 **VILA-REAL**



## ANÈCDOTES D'UN ANY

58 59

**L**a Magdalena-04 es va ajornar una setmana per culpa de les eleccions. Però el dia que "tocava", nosaltres no podíem fallar a la cita amb el Castell Vell. Wamba tampoc no va fallar amb la típica foto. Vam fer la Romeria, vam pegar un mosset i encara vam tornar a temps de votar com calia. Al final, valgué la pena.



**A** la carrossa de la Host hi havia enguany "overbooking" de moros, com pot apreciar-se pel testimoni gràfic. Però en tot cas devia tractar-se de moros ateus, que "passen" de Ramadans i de Mahomes, perquè Vicentico no va parar de tallar pernil, que els "mahometans" devoraven amb autèntica delectació. I no diguem res de la marxa del consum de whisky...



**A**ra que per a marxa la de Carmen, que va aprofitar "l'acompanyament" de la Coral Tafallesa per a marcar-se uns passos de ball, amb la gràcia i estil que mostra la imatge.



**C**ndevina endevinalla: ¿Que mira Angel amb tant d'interés, mentre que Massimo i el Tigre riuen ben a gust i l'Alcaid intenta ficar-li mà a la floreta?

*J. J. Brevia*



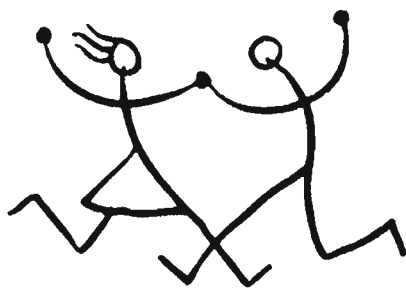


# de empresa a empresa

areapymes

 Santander  
Central Hispano

EL VALOR DE LAS IDEAS



# PROGRAMA DE FESTES

## Magdalena 2005

60  61

### Divendres 25 (La re-vespra)

21,00 Inauguració del Casal. Sopar informal.

### Dissabte 26 (De la Festa la Vespra)

14,00 Dinar lliure

16,00 Cavalcada del Pregó

(uns a la carrossa i altres al cadafalc)

20,00 Sopar lliure.

### Diumenge 27 (Magdalena Festa Plena)

08,00 Tots al Casal. Figs i xurros amb xocolata.

08,30 Romeria de les Canyes (homes amb brusa)

15,00 Paella al Casal.

16,00 Gran guinyotada magdalenera.

Sopar lliure.

22,00 Al cadafalc amb uniforme.

Processó de les Gaiates.

### Dilluns 28 (Dia dels òus)

11,00 Pregó Infantil (per als que tinguen xiquets i humor)

14,00 Vermut al Casal.

14,30 Dinar al Casal (optatiu)

19,00 Anar de marxa. Sopar lliure.

### Dimarts 1 (Dia de les Colles)

14,00 Concurs de paelles del Rei Barbut.

19,00 Anar de marxa. Sopar lliure.

### Dimecres 2 (Dia de l'Alcaid)

14,00 Vermut al Casal

14,00 Dinar al Casal en honor dels Alcaids

20,30 Acte d'Investidura de l'Alcaid del Castell Vell de l'any 2005

21,00 Gran sopar-bufet al Casal

22,30 Festa de l'Alcaid, amb música, al Casal.

### Dijous 23 (Dia del vi)

14,00 Vermut al Casal.

14,30 Dinar al Casal (optatiu)

20,00 Visita al Mesó del Vi.

21,30 Sopar lliure.

### Divendres 24 (Dia gastronòmic)

14,00 Vermut al Casal.

14,30 Dinar al Casal (concurs de cuina)

19,30 Anar de marxa. Sopar lliure.

### Dissabte 5 (Dia de la Patrona)

14,00 Vermut il·lustrat al Casal.

14,30 Dinar al Casal. (Optatiu).

15,45 Ofrena de Flors a la Patrona.

21,00 Sopar al Casal. Bufet portat de casa.

### Diumenge 6 (Magdalena Viciol)

14,00 Paella final de festes, al restaurant.

21,00 Gran xocolarada amb xurros al Casal.

22,00 Desfile final de festes.

24,00 Traca Final



**JOSE LUIS  
ALE, S.L.**

PLAZA CARDONA VIVES, 8-1º · 12001 CASTELLÓN

TEL. 964 22 68 80 · FAX 964 23 90 78 · TEL. MÓVIL 610 47 29 27





# *Cerámica Gómez, S.A.*

PAVIMENTOS CERÁMICOS  
GRÉS PORCELÁNICO 31x60

UNE-EN ISO 9001 N° REG. 010205

CERAMICA GOMEZ, S.A.

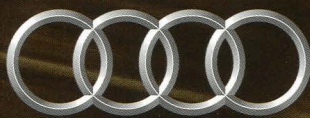
Avda. E. Gimeno, 41-43 - Tels. 964 21 20 21 - 964 20 38 22 - 964 20 39 78

Telex 65637 AZGO E - P.O. BOX 416 - Fax 964 20 35 60

12080 CASTELLON (España)

FABRICA:

Ctra. Ribesalbes, s/n - Tels. 964 21 99 99 - 964 21 97 00 - 12080 CASTELLÓN (España)



**Audi**



**Nuevo Audi A6.**

**Nuevas perspectivas.**

**Marzá**

Pza. País Valencià, 14 · Tel. 964 34 23 00 · 12002 Castellón